

Dette værk er downloadet fra **Danskerne's Historie Online**

Danskerne's Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskerne's Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Jubyndelsesskrift

til

de offentlige Examiner

i

Ribe Kathedralskole

i Juli 1862.

Trykt i Bogtrykkeriet i Ribe.

1 8 6 2.

Efterretninger
om
Ribe Kathedralskole
for
Skoleaaret 1861—62.

Af
Prof. C. H. A. Bendtsen,
Skolens Rektor.

Indhold.

	Side
1. Examiner i 1861	5.
2. Om Undervisningen og Fagfordelingen imellem Lærerne .	12.
3. Adjunkt b'Drignys Død. Cand. polyt. B. C. Ram- sing's Ansættelse ved Skolen i afvøde b'Drignys Sted	16.
4. Skolens Disciple	25.
5. De i Skoleaaret gjennemgaaede Pensa, Lære- og Læsebøger	30.
6. Bibliotheket og de videnskabelige Samlinger	43.
7. Gaver til Skolen	57.
8. Fordeling af Beneficerne i Skoleaaret 1861—62	59.
9. Summarisk Udtog af Skolens Regnskab	61.
10. Schema over de offentlige Examiner i 1862	62.

I. Examiner i 1861.

A. Afgangseramens første og anden Del.

I følge Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 8. Juni 1861 afholdtes den skriftlige Del af Afgangseramen den 25. Juni (Oversættelse fra Latin til Dansk, geometrisk Opgave), d. 26. (Udarbejdelse i Mødersmalet, Oversættelse fra Dansk til Latin) og d. 27. (Arithmetisk Opgave, tydlig Stil). Da Undervisningsinspektøren ikke funde overvære Examen, var det af Ministeriet blevet overladt til Rektor selv at anordne det Fornødne med Hensyn til den mundtlige Afgangseramens Afholdelse. Denne blev afholdt jævnsteds med Skolens Årsexamen d. 12., 13., 15., 16., 17. og 18. Juli, saaledes som anført er i Programmet for forrige År S. 81 ff.

Til Afgangseramens anden Del indstillede sig efter nævnte 3 Kandidater, som, efterat have underkastet sig Examens første Del i 1859, nu havde tilbragt 2 År i 7de Klasse:

1. Jens Eskild Wraae, 19 Åar gammel, en Son af afdøde Pastor Wraae i Verst, født i Vestenskov den 6. September 1842, optagen i Skolens 4de Klasse i August 1856.

2, Carl Hugo Edwin Jacobi, 18 Åar gammel, en Son af Pastor Jacobi, Sognepræst til Sem og Kapellan til Domkirken i Ribe, født i Ribe d. 5. Juni 1843, optagen i Skolens 1ste Klasse i August 1852.

3, Ove Nicolaj v. Essen Barfoed, 17½ Åar gammel, en Son af afdøde Kjøbmand Barfoed i Svendborg, født i Svendborg d. 28. Oktober 1843 og optagen i Skolens 3die Klasse i August 1855.

Endvidere indstillede sig som Privatist, anmeldt af Cand. theol. H. T. Schmidt:

4, Frederik Petersen Vincens Gottlieb, en Son af Pastor Gottlieb i Østerlindet. Han havde i 1859 underkastet sig Afgangseramens første Del ved Roskilde Kathedralskole med det Udfald, som nedenfor er anført.

Til Afgangseramens første Del indstillede sig følgende 9 Disciple af 8te Klasse: J. A. P. Jepsen, M. C. C. Tranberg, H. V. Arng, A. T. Moe, J. V. Hansen, H. C. A. Bolvig, H. V. Vogt, H. A. Johansen, T. Aastrup.

Opgaverne til den skriftlige Prøve, der var blevne Rektor tilstillede fra Ministeriet under forseglede Rouverts, ere følgende:

1. Oversættelse fra Latin paa Dansk.

Tito imperante incendio Vesuvii gravissime vastatam esse proximam monti Campaniæ partem urbesque duas prorsus obrutas, nemo est, qui litteras attigit, qui ne- sciat. Illud minus vulgo notum est, sedecim ante annis cognati generis clade easdem urbes afflictas esse. Eius rei memoriam L. Seneca initio libri sexti quæstionum naturalium conservavit his verbis: Pompeios, celebrem Campaniæ urbem, ad quam ex altera parte Surrentinum

Stabianumque litus, ab altera Herculaneum conveniunt et mare ex aperto reductum amæno sinu cingunt, conœdisse terræ motu, vexatis, quæcunque adiacent, regionibus, audivimus, et quidem hibernis diebus, quos vacare tali periculo maiores nostri solebant promittere. Nonis Februariis hic fuit motus Regulo et Virginio consulibus, qui Campaniam, nunquam securam huius mali, sed tamen totiens defunctam metu, magna strage vastavit. Nam et Herculaneum oppidi pars ruit dubieque stant etiam quæ relicta sunt, et Nucerinorum colonia ut sine clade, ita non sine querela est. Neapolis quoque privatum multa, publice nihil amisit, leviter ingenti malo perstricta; villæ vero passim sine iniuria tremuere. Adiiciunt his, sexcentarum ovium gregem exanimatum et statuas complures æneas diruptas et in binas partes divisas, hominesque aliquot post hoc motæ mentis et impotentes sui errasse. Homo quidam eruditissimus et gravissimus, qui forte, quum hoc evenit, lavabatur, vidisse se affirmat, in balneo tessellæ, quibus solum erat stratum, alteram ab altera separari iterumqun committi.

incendium (om en Vulcan): Udbryd. Quæstiones naturales, Titel paa et Værk af S. Surrentom og Stabiæ, Byer i Campanien. defungi metu, slippe med Frygten. Nuceria, By i Camp. tessellæ, Steenterninger, smaa Steenplader (af hvilke Gulvet mosaikagtig dannedes).

2. Geometrisk Opgave.

At bestemme en Trefant, hvori man hjælper Vinklen $A = 15^\circ$, den højliggende Side $b = 2' 1''$ og den modstående Side $a = 1' 17''$.

3. Udarbejdelse i Modersmaalet.

At udvifte Betydningen af det Bud, der indeholdes i Ordene *γνῶθι σεαυτόν* (Kjend Dig selv).

4. Arithmetisk Opgave.

Af en given quadratisk Ligning

$$x^2 + ax + b = 0$$

dannes en anden, hvis Rødder ere Kvadratrødderne af den givne Lignings Rødder. Koefficienterne i den søgte Ligning skulle være udtrykte ved a og b . Beregningen udføres ved Exemplet

$$x^2 - 194x + 4225 = 0.$$

5. Oversættelse fra Dansk paa Latin.

Da August, efterat hans to Dattersønner, som han havde bestemt til sine Efterfolgere, vare døde, adopterede sin Stedson Tiberius, befalede han, for destomere at sørge for sit Huses Varighed, Tiberius at adoptere Germanicus, en Son af hans Broder Drusus, som flere Aar iforveien, idet han med stor Ere forte Krig i Germanien, var død af et Saar. Denne Germanicus, berette Skribenterne, besad store Legems- og Sjels Fortrin, og udmarkede sig ikke blot ved Fredens og Krigens Kunster, men ogsaa ved sin Characters Elskværdighed saaledes, at han i hoi Grad vandt baade Legionernes og hele Folkets Kjærlighed. Men da han af Tiber var blevet sendt for at ordne Orientens Anliggender, døde han endnu ikke 34 Aar gammel i Antiochien efter en langvarig Sygdom, ikke uden Mistanke om Gift, og der var dem, der påastode, at han var blevet dræbt efter Tibers Anstiftelse. Endskjøndt det er vanskeligt at sige, hvad Sandt der var i denne Formodning, er det dog vist, at Germanicus var ilde lidt af Tiber, der følte, at hans egne Feil faldt saameget mere i Dinene ved Sammenligningen med Germanicus; han huskede også, at, da Efterretningen om Augusts Død var kommet til Germanien, hvis Legioner Germanicus den gang commanderede, havde Soldaterne længe vægret sig

ved at erkjende Tiber som Keiser og havde tilbudt Germanicus Regjeringen; og ssjøndt Germanicus med stor Fasthed havde modstaet Soldaternes Ønske og bragt dem til at sværge Tiber Trostfab, blev dog Mistanke og Misundelse tilbage i Libers morke Sind. Af denne Germanicus var C. Cæsar, som man har givet tilnavnet Caligula, en Son; hvormeget han afveeg fra Faderens Dyster, sikkert Romerfolket at føle.

Varighed, diuturnitas. Character, mores. Anstiftelse, fraus. falde i Qinene, conspiet. vægre sig ved at anerkjende En som Keiser, recusare aliquem imperatorem. Regjeringen, principatus. sværge En Trostfab, jurare in verba alienius.

6. Oversættelse fra Dansk paa Tysk.

Det er bekjendt, at Englaenderne, der nu ere saa mægtige i alle Verdensdele, ikke havde nogen fortrinlig Deel i de første Opdagelser og Foretagender, ved hvilke Europæerne kom i Forbindelse med fjerne og nye Lande, og en Tid lang ikke besøgte de sydlige Haver, i hvilke Spanierne og Portugiserne herskede. Derimod sogte de ad en anden Vej at naae Indien og China. Under Edward den Sjettes Regjering i Året 1552 udsendte et Selskab af engelske Kjøbmænd tre Skibe under Hugo Willoughby for at omseile Asien i nordøstlig Retning og saaledes ataabne et Samqvem med hine Lande. Men Resultatet af denne Expedition blev et ganske andet, end man havde foresat sig og ventet. Willoughby med alle hans eget Skibs Folk omkom i det russiske Lapland ved Kulden; men Kapitainen paa et af de andre Skibe var lykkeligere; han landede ved Dwinas Udløb, hvor senere Staden Archangel anlagdes, bragtes til Moskou og blev vel modtaget af Zaren, Johan den Skrækkelige. Denne erklærede, at, hvis engelske Kjøbmænd vilde besøge hans

Land, vilde de der finde Frihed og Sikkerhed. Dette gav Anledning til, at der i England dannedes en Handelsforening, som siden kaldte sig det russiske Selskab, for at underholde regelmæssigt Samqvem med hine Nordens fjerne Lande.

Samqvem, Verkehr. Dwina, die Dwina.

I Censuren over de mundtlige Prøver deltog med Skolens Lærere Stiftsprovst Boisen (Religion og Historie), Ingeniørkaptajn Jensen (Mathematik), Distriktslæge Petersen (Fysik), Katedret Raaschou (Hebraiss), Pastor Jacobi (Fransk) og praktiserende Læge Rør (Naturhistorie).

Examens Udfald for samtlige Kandidater var følgende :

a. Afgangsexamens 2den Del,
hvilken i Forening med de vedsatte Karakterer ved den 1ste Del i 1859 udgjor den fuldstændige Afgangseramen :

Afgangseramens 1ste
Del i Aaret 1859.

Kandidaterne.

	Zypp	Fraupt	Geografi	Naturhist.	Dansk	Latin (skriftlig)	Latin (mundtlig)	Greest	Religion	Historie	Wirthmetif	Geometri	Naturlære	Hovedkarak- ter.	Points	Hebraist
1, J. C. Wraae	mg.	mg.	mg.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	Første K.	88	=
2, C. H. C. Jacobi	g.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	g.	mg.	mg.	g.	ug.	ug.	Første K.	79	tg.
3, D. N. v. E. Barfoed	g.	Ug.	g.	g.	g.	tg.	g.	g.	mg.	g.	g.	g.	tg.	Anden K.	62	=
4, F. P. B. Gottlieb <i>Privatist:</i>	tg.	g.	g.	g.	g.	tg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	mg.	g.	Anden K.	65	=

Afgangseramens anden Del i Aaret 1861.

b. Afgangsexamens 1ste Del.

Disciplenes Navne.	Tyndt	Fraue	Geografi	Naturhist.	Points
1, J. A. B. Jepsen	ug.	ug.	mg.	ug.	31
2, N. C. C. Tranberg	mg.	mg.	ug.	mg.	29
3, H. B. Arns	g.	g.	mg.	mg.	24
4, A. E. Moe	g.	g.	g.	g.	20
5, J. B. Hansen	g.	g.	g.	g.	20
6, F. B. Vogt	g.	g.	mg.	mg.	24
7, H. A. Johansen	g.	mg.	mg.	g.	24
8, E. Aastrup	g.	g.	g.	g.	20

Alle disse Disciple blevne efter afholdt Skoleexamen opflyttede i 7de Klasse med Undtagelse af Nr. 5, som forbliver et Aar endnu i 6te Klasse.

B. Offentlig Aarsexamen for 1860—61. Dimission og Translokation.

Den offentlige Aarsexamen afholdtes, saaledes som anført er i Programmet for forrige Aar S. 81 ff, paa sædvanlig Maade fra d. 11. til d. 20. Juli. Som indbudne Censorer vare esternævnte Herrer tilstede ved de mundtlige Prøver: P. Andersen, Stud. juris, Bergh, Kancelliraad og Amtsforvalter, Bejer, Skolelærer, Boisen, Stiftspræst, Borch, Herredsfoged, Gerslev, Prokurator, Hansen, Sogneprest i Reisby, Horsbøl, Skolelærer, Jacobi, Sogneprest, Jørgensen, Sogneprest i Hj-

gum, Jørgensen, Skolelærer, Rør, praktiserende Læge, Lindhardt, Sognepræst i Nørrefarup, Middelboe, Kammeraad og Toldkasserer, Moe, Sognepræst, Müller, Student, Petersen, Distriktslæge, Raben, Skolelærer, Schmidt, Lieutenant og Bejinspektør, Siemsen, Kaptajn og Landinspektør, Suusvind, Skolelærer, Werliin, Sognepræst i Hvidding.

Efter endt Examen foretages Dimissionen af de tre S. 11 nævnte Kandidater paa sædvanlig Maade og følges des Translokationen med de øvrige Disciple, af hvilke 1 havde erholdt Udmærket Godt til Hovedkarakter.

C. Halvaarsexamen i December 1861

afholdtes, ligesom ifjor, fuldstændigt med alle Klasserne fra d. 14. til d. 21. December, umiddelbart før Juleferien, der, efter den engang af Ministeriet givne Tilladelser, paa Grund af Omstændighederne iaar begyndte en Dag tidligere end sædvanligt, men saaledes, at ogsaa Læsningen i det nye Kalenderaar begyndte en Dag tidligere, end ellers.

2. Om Undervisningen og Fagfordelingen imellem Lærerne.

Undervisningen har iaar været ledet ganske efter de samme Principer, som i de sidste Aar, og i Fagfordelingen er kun skeet den Forandring, at Rektor og Overlærer Riis have byttet Fag i overste Klasse saaledes, at Rektor iaar har haft al Græsten i de 3 overste Klasser og Overlærer Riis Latinen i 7de samt 5te og 3die Klasse og Græsten i 4de Klasse.

Adjunkt Helms har overtaget Undervisningen i Tegning istedetfor den midlertidigt antagne Lærer, Malermester Bruun. Ved et Besøg paa Skolen af Tegnelærer,

Prof. Hølsted, konfererede Rektor og Adjunkt Helms med denne om den hensigtsmæssigste Læremethode i dette Fag og om Undervisningens Omfang i de forskjellige Klasser.

Fordelingen af de enkelte Undervisningsfag og de ugentlige Timer efter den af Ministeriet approberede Lekcionsplan har været følgende:

Rektor Bendtsen: Græst i 7de, 6te og 5te Klasse	16 Timer.
Overlærer Riis: Latin i 7de, 5te og 3die Kl., Græst i 4de Kl.	32 T.
Overlærer Rinck: Latin i 6te og 4de Kl., Tydsk i 2den og 1ste Kl.	28 T.
Adjunkt Salto: Mathematik i 7de, 6te, 5te, 4de og 3die Kl., Naturlære i 7de Kl.	29 T.
Adjunkt d'Origny og efter dennes Død Cand. polyt. Ramsing: Naturhistorie i 6te, 5te, 4de, 3die, 2den og 1ste Kl., Kalligrafi i 4de, 3die, 2den og 1ste Kl.	25 T.
Adjunkt Helms: Religion i 7de, 6te, 5te, 4de, 3die, 2den og 1ste Kl., Tydsk i 6te, 5te, 4de og 3die Kl., Geometrisk og Frihaandssteg- ning 6 T.	32 T.
Adjunkt Koch: Dansk i 7de og 6te Kl., Historie i 7de, 6te, 5te og 4de Kl., Hebraisk i 7de Kl.	28 T.
Adjunkt Trugaard: Geografi i 6te, 5te, 4de, 3die, 2den og 1ste Kl., Historie i 3die, 2den og 1ste Kl.	23 T.
Adjunkt Fischer: Fransk i 6te, 5te, 4de, 3die og 2den Kl., Dansk i 5te, 4de og 3die Klasse	24 T.
Organist Hansen: Sang med hele Skolen	5 T.

Skolelærer Raben: Praktisk Regning i	
2den og 1ste Kl.	8 T.
Gymnastiklærer Voigt: Gymnastik . .	6 T.
Hvormange Timer der iaaar ugentlig har været til- delt hvert enkelt Fag, viser følgende Liste:	

Fagene:	7. Kl.	6. Kl.	5. Kl.	4. Kl.	3. Kl.	2. Kl.	1. Kl.	Summa:
Dansk	3	2	2	2	3	4	6	22 £.
Latin	9	8	9	9	9	=	=	44
Græst	A1	5	5	5	=	=	=	21
Tydk	=	3	3	3	3	5	6	23
Fransk	*	3	3	2	4	5	=	17
Religion	2	2	2	2	2	2	2	14
Historie	3	2	2	2	3	3	3	18
Geografi	=	2	2	2	2	3	3	14
Mathematik	A4	4	4	4	3	4	4	31
	B4							
Naturhistorie	=	3	2	2	2	3	3	15
Naturlære	A3	=	=	=	=	=	=	6
	B3							
Skrivning	=	=	=	1	2	3	4	10
Legning	=	=	=	=	1	2	2	6 ¹⁾
Sang	1	2	2	2	2	2	2	5 ¹⁾
Hebraist	A2	=	=	=	=	=	=	4
	B2							
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	6 ¹⁾
Summa:	A35	38	38	38	38	38	37	256 £.
	B34							

1) Foruden Tegneundervisningen i de 3 nederste Klasser har der været en særstilt Tegnetime for de højere Klassers Disciple, som havde Lyst til at gaae videre i Tegnekunsten. — Enhver Discipel, som har Syngestemme, har ugentlig havt 2 Timers Undervisning i Sang, undtagen aldeste Afdeling af Disciplene i øverste Klasse, som kun møde i den Time, da der er Fallessang. — I Gymnastik har hvert af de 3 Partier ugentlig havt 2 Timers Undervisning.

**3. Adjunkt d'Orignys Død. Cand. polyt.
B. C. Ramsings Ansættelse ved Skolen i Adjunkt d'Orignys Sted.**

D. 7. November 1861 døde Adjunkt d'Origny af en Brystbetændelse efter et Sygeleje af ifsun 14 Dage, og Skolen tabte i ham en særdeles nidskær og dygtig Lærer. Ved en Sammenkomst d. 21. f. M. i den herværende danske Forening, der holder sine Møder her paa Skolen, talte jeg nogle Minde-Ord om den Afdøde, hvilke jeg finder det passende at aftrykke her efter „Budstikken“ (Nr. 24 for 1861), hvor de (rigtignok med endel Trykfejl) blevne optagne efter Anmodning af en fælles Ven af d'Origny og mig, og hvor ogsaa findes Stiftsprovst Boisens og Sognepræst Balslevs Taler ved hans Bordefærd. Mine Ord ved den nævnte Lejlighed være omtrent følgende:

Naar vi iasten første Gang efter Adjunkt d'Orignys Død ere forsamlede her i dansk Forening, saa er det fun en Taknemmelighedspligt, der opfyldes, naar der først lyder nogle Ord til vor afdøde Bens og Broders Minde; thi det vide og indrømme vi jo Alle, at det var ham, der ret egentlig var Sjælen i den danske Forening, at det var ham, der styrede og ledede det Helse, at det var ham, hvis Bestræbeler det skyldes, at den fra en lille Kreds i Begyndelsen er bleven til et stort og anseligt Samfund.

Men naar jeg nu skalde forsøge at give en Skildring af Mandens Liv og Færd iblandt os fra den Tid af, da han for omtrent 12 Åar siden kom her til Stedet, da maa jeg hente Trækene dertil ikke blot fra hans Virksomhed i denne Forening, men ogsaa fra hans Gjerning som Embedsmand. I denne sidste Henseende er det Dem ikke ubekjendt, at han stod mig nær, og jeg kan paa Grund

af vor daglige Samværen og Samvirken aflægge et Bidnesbyrd om ham.

E. d'Origny kom hertil Skolen i Juli Maaned 1850 — har altsaa været Lærer her i over 11 Aar — og det blev fra først af hans vigtigste Bestilling ved Skolen at vejlede Disciplene til Kundskab i Naturvidenskaben. Skjent Theologien havde været hans Hovedstudium, kom han dog ikke uforberedt hertil i det Fag, hvori han skulle undervise, og ved et flittigen fortsat og omhyggeligt Studium deraf blev han snart Herre over det vidtloftige Stof, som Naturhistorien indeholder, og hvoraf han skulle meddele Disciplene det Væsentligste, og meget snart fik han et saadant Greb paa at undervise deri, at han blev en fortrinlig Lærer. Han gav Undervisningen i den rette Aand, i Kjærlighedens Aand, og enhver Discipel, der ikke aldeles manglede Lyst og Evne, blev vel oplært i naturhistorisk Kundskab; dette godkjendtes ogsaa ved de offentlige Prover, hvorved ikke saa af Eleverne endog viste sig udmærkede i dette Fag. Men d'Origny var ikke blot og bar Faglærer; han var Lærer i Ordets rette og omfattende Betydning: han vilde ikke blot bibringe Disciplene en vis Kundskabsmasse i sit Fag, og saa lade det være nok dermed, men han var ogsaa ellers altid rede, baade i og udenfor Skolen, til at tjene dem og bidrage Sit til deres Udvikling og Dannelses egsaa i andre Henseender. Og som den, der var vant til at sysle med Naturen og at betragte den store Orden, Harmoni og Skjønhed i dens Indretning, saa havde d'Origny faaet en udviklet Sands for Orden, og han sogte ogsaa at udvikle en saadan hos Disciplene. Et Exempel paa denne d'Orignys Sands for Orden afgiver det naturhistoriske Museum hist oppe, hvor hans væsentligste Lærevirksomhed foregik. Endnu

staer Alt deroppe — Fugle, Fiske og ørige Naturalier — opstillet paa den smukke og velberegnede Maade, som hans ordnende Haand har sat det paa. Ja gid har der maa blive efterfulgt af en Mand, som har samme Sands for Orden, som kan give Undervisningen med samme Dygtighed, med samme Kjærlighed baade til Videnskaben, der skal meddeles, og til de Mange, der skulde modtage den. I Sandhed, da vil Skolen være vel betjent i saa Henseende.

Som Kollega og Medlærer var d'Origny agtet og afholdt af os Alle, og skete det end en enkelt Gang, hvilket jo efter de menneskelige Vilkaar ikke let kan undgaaes, at der opkom en lille Uenighed mellem ham og en anden Lærer, da varede den ikke længe, og hvad der saaledes gjerne hidrørte fra en Misforståelse, det jævnede sig snart: d'Origny var af en forsonlig Karakter.

Jeg sagde nylig, at d'Origny var rede til at tjene og hjælpe Disciplene ved enhver forefaldende Lejlighed; jeg kan udstrække denne Bemærkning om hans Tjenstagthed og Hjælp somhed til Skolen i Almindelighed. Skulde en eller anden Festlighed her finde Sted, saa var d'Origny altid den hjælpsomme, han hjalp til med hvad han kunde bedst, baade med Raad og Daad, og da navnlig med sin udmærkede Sangstemme. d'Orignys Sang var, som hans Tale, hjertelig og indtrængende, den kom fra Hjertet og gik til Hjertet. Hvor dejligt lod den ikke her om Morgen, naar han ved vor Lovsang sang for, og vi saa Alle stemmede i med, f. Ex. i den skjonne lille Sang af Ingemann, som vi gjerne synge en Gang om Ugen:

I Østen stiger Solen op,
Den spreder Guld paa Sky
Gaaer over Hav og Bjergetop,
Gaaer over Land og By.

Den kommer fra den favre Kyst,
 Hvor Paradiset laa,
 Den bringer Lys og Liv og Lyst
 Til Store og til Smaa.

Den hilser os fra Livets Hjem,
 Hvor først Guds Lys oprandt
 Med Stjernen over Bethlehem,
 Som Østens Vise fandt.

Du Soles Sol fra Bethlehem
 Hav Tak og Lov og Pris,
 For hvert et Glint fra Lysets Hjem
 Og fra dit Paradis!

Kun den, som ved, hvad Hjertet kan lægge ind i Sangen, vil ret kunne bedømme og skatte Betydningen af d'Orignys Sang. Men d'Origny var ikke blot begavet med en sjeldent Evne til at synge; han var ogsaa i Besiddelse af en poetisk Blare, og han har skrevet mange vakre Lejlighedsdigte: saaledes forfattede han ogsaa twende Sange til Brug ved den højtidelige Indvielse af denne nye Skolebygning i 1856; jeg skal tillade mig til et Exempel at op læse dem, for at den Aand, som gaaer igjenem dem, kan fjendes:

1.

(Mel.: Weyses Romancer Nr. 51.)

Hvad var, o Gud! vort største Værk
 Og al den Kunst, sem vi øve,
 Hvis Du ei gjorde Haanden stærk,
 Saatidt vi Din Bistand behøve.

Du har jo fulgt den gamle Gaard
 Med kjærligt Faderøje,
 Den stod saa trygt de mange Aar
 Ved Raade og Hjælp fra det Høje.

Den Gjerning, som der rogtet blev,
 Om tro vi den monne fremme,
 Det ind i Livets Bog Du skrev,
 Der skal det ei gange i Glemme.

Saa stræbe vi mod Maalest frem,
 Besalende Dig vore Beje;
 Thi stifte vi end her vort Hjem,
 Du har dog et bedre i Eje.

2.

(Til samme Melodi af Weyse.)

Bor Skole rejst sig har paa Ly
 Til Aalandens Værk at opbygge,
 Dens Mur og Tag os give Ly,
 At vi maa faae Vært i dens Skygge.

Som Arv vi tog fra svunden Tid
 Et Navn, der nævnes med Ære;
 At høvde det ved ærlig Flid,
 Det skal vor Idræt nu være.

Med Blikket vendt mod Fortids Daad
 Med Tak i Sind og paa Læbe,
 Vi styrkes vil ved Fædres Raad
 Og frem mod det Gode saa stræbe.

Til Bon, o Gud! i denne Stund
 Vi Sind og Hjerte vil samle:

Du signe nu den nye Grund,
Som Du har velsignet den gamle.

Ta d'Origny svigtede ikke, hvad han her selv sang:
At hævde det ved ærlig Flid
Det skal vor Idræt nu være.

Velsignet være derfor hans Minde i denne Skole!

Gaaer jeg nu fra denne Skildring af d'Origny som Skolemand over til at betragte hans Liv og Virksomhed i andre, mere private og selskabelige Forhold, saa vender tanken sig fortrinsvis til denne Forening, til den danske Forening, hvis Skaber ognidkjære Formand han var. Her samlede han efterhaanden flere og flere Deltagere, og det blev for Mange en Glæde at komme her, naar Indbydelsen engang hver Maaned udgik. Den Gemytlighed og Landsfriskhed, som vi ogsaa ellers fandt hos d'Origny, hvor vi kom sammen med ham i andre, større eller mindre Forsamlinger, den udfoldede sig just her i sin hele Fylde, og det var en Afglands deraf, som kom os imode paa andre Steder, hvor han fremtraadte. Og hvordan var nu hans Gjerning her og hverpaa gif hans Stræben ud? d'Origny var besejlet af en inderlig Kjærlighed til Fædrelandet og til Friheden: at vække og nære patriotiske Følelser og Glæde over vor unge Frihed, det var hans Lyst og Fryd; derpaa gif hans Stræben her fornemlig ud. Og i dette Djemed forstod han ogsaa saa godt at fremdrage og med levende Farver at skildre hvad Stort og Skjont og Hærligt der findes trindt om i vort Fædreland. Han vilde altid, at ogsaa i denne Forening skulde høres en Gjenklang af hvad Mindeværdigt der rorte sig og foregik i Folket, ja selv da han laa paa sit sidste Sygeleje, sorgede han for, at hvad der tildrog sig i Hovedstaden,

ved Afsløringen af vor store Digters Billedstøtte, ogsaa her skulde finde Omtnale, og at Mindet om den fejrede Diger ogsaa her skulde opfriskes og forn yes. Og saaledes tidligere ved mangfoldige Lejligheder. Og nu, hvor dejligt lød ikke ogsaa i denne Forening hans malmfulde Stemme i de mange Fædrelandssange, som her blevne sungne, og hvor mægtede han ikke at løfte os med sig paa Tonernes Vinger. Ja i mange Huseender har d'Origny Fortjeneste af denne Forening, og det Minde, som han selv har sat sig her, skal ikke forglemmes, saalænge der er dansk Forening i Ribe. —

En tidligere Kollega af d'Origny her ved Skolen, Pastor Jacobi, skrev følgende Sang til hans Jordfærd:

Mel.: Lykselig, lykselig hver Sjæl.

Den Piligrim han vandred' saa alvorsfuld i Aaland mod Landet hist det fjerne, med Staven i sin Haand.

Med Maalet fast for Øje han drog saa trøstig frem — — nu Staven ned han lagde — nu er han kommen hjem.

Men medens end paa Vejen mod Maalet frem han drog, han grandsked i Naturens, den underfulde Bog.

Naturens skjonne Rige han havde hjertens kjær — men Himmeriges=Rige han elsked' dog især.

Sit Fædeland paa Jordens han var en trofast Son — — dog Fædrelandet hisset han stunded' til i Løn!

Og medens did han vandred' paa Vejen, stundom trang, — han Vandringen sig letted' ved liflig, mandig Sang.

Om Fædrelandet her og om Fædrelandet hist han sang saa glad og frejdig som Fuglene paa Kvist.

Dg hver en Gang vi hørte hans malmfulde Røst, —
ej sandt? af dette Tonevæld vi ogsaa øste Trost.

Hans Røst er nu forstummet i Jordens Hammerdal —
— nu synger han blandt Engle i Himmelens Frydesal!

Ej mer, vor Bon! vi møde Dig skal i Stovets Land; —
men aldrig vi Dig glemme, du fromme Vandringemand!

Før Hustru og for Smaabørn opsende vi vor Bon:
D trost Du dem, Gud-Fader! o trost Du dem, Gud-Sen!

D. 27. December 1861 konstitueredes polyteknisk Kandidat V. C. Ramsing til Lærer her ved Skolen i afdøde Adjunkt d'Orignys Sted, og overtog de samme Fag, som d'Origny havde havt, nemlig Naturhistorie og Kalligrafi. Han begyndte sin Gjerning i Skolen d. 6. Januar 1862, efterat være indført af Rektor med omtrent følgende Ord:

Før vi gaae til vor Dagsgjerning i det nye Åar, skal jeg have den Øre at indføre i Skolen vor nye Lærer, polyteknisk Kandidat Ramsing. Det er mig en stor Glæde, Hr. Ramsing, her at forestille Dem for Skolen som en af dens Lærere og Skolen for Dem; thi sjænt ny Lærer er De dog for de Allersleste af os en gammel og god Bekjendt, først fra Deres egne Skoleaar af, som De endte i Året 1854, da De efter en hæderligu bestaaet Afgangseramen afgik herfra som Student med 96 Points, og dernæst fra den Tid, De som Lærer vikarierede for Hr. Salto, og da godt gjorde Deres Lærerdygtilghed paa en særdeles tilsredstilende Maade. Men der stilles nu ogsaa i denne Henseende ikke ringe Fordringer til Dem, da De skal efterfølge en Lærer, hvis Minde er Skolen saare kjært, en Lærer, hvis Dygtighed som saadan er os Alle bekjendt,

hvis Kjærlighed baade til Videnskaben og til Disciplene fortjener den største Anerkjendelse. De fremtræder derhos som Lærer i en Videnskab, hvis Indhold og Omfang er saa stort og som kræver et alvorligt og omhyggeligt Studium for at kunne foredrages med Frihed og Sikkerhed og med reel Udbytte for Eleven. Et saadant Studium er jeg ogsaa overbevist om, at De vedvarende vil stønke Videnskaben baade til Glæde for Dem selv og til Gavn for Disciplene. Skjønt De for det Første ogsaa overtager den kalligrafiske Undervisning, bliver dog den naturhistoriske indtil videre Deres eneste Hovedfag, og Stedet for Deres Virksomhed i saa Henseende det naturhistoriske Museum, hvor De vil finde det hele Apparat af Naturalier vel ordnet af Deres Førgjænger. Gid De der maa virke med samme Held og Dygtigbed som han, og rigeligen bidrage Deres Skjærv til den almindelige Dannelse, som det er Skolens Opgave at bibringe sine Disciple.

Jeg behøver vist ikke at minde Dem om, hvor vigtigt det er, at Timerne passes med Punktligthed, ikke blot for at det fulde Maal af Tid kan vises Undervisningen og dens Fremme, men ogsaa for at der ikke skal ske noget Afbræk i Disciplinen Haandhævelse af Mangel paa Tilsyn. Som Klasseinspektør overgiver jeg Dem 3. Klasse, med hvilken ogsaa Deres Formand forte Tilsynet. Og hermed ønsker jeg mi Held og Belsignelse med Deres Gjerning i denne Skole, og Disciplene vil jeg med det Samme opmunstre til ved Flid og Opmærksomhed, ved Lydighed og god Opsærtelse i enhver Henseende at fortjene deres nye Lærers Kjærlighed.

4. Skolens Disciple.

Ved de offentlige Examiner i Juli 1861 var Discipelenantallet i alt 64. Af disse 64 dimitteredes 3 til Universitetet, efterat have bestaaet Afgangseramen saaledes, som ovenfor S. 11 er angivet. Til de tilbageblevne 61 kom fra det nye Skoleaars Begyndelse 9 nye Disciple, af hvilke H. L. Engberg og C. L. O. Hansen optoges i 3die Klasse, A. Gregh, S. H. T. Sørensen og V. F. Ollegaard i 2den Klasse, C. G. Middelhoe, P. G. Helms, C. C. A. Lund og F. V. Lund i 1ste Klasse. Saaledes begyndte Skoleaaret 1861—62 med 70 Disciple. Men i Årets Løb ere efternevnte 6 blevne udmeldte: J. S. L. Teutsch af 5te Kl. (i Oktober Maaned) og L. Bergh af 4de Kl. (Januar), begge for at anbringes i Handelslære, C. J. E. Dalgas af 3die Kl., for at indsættes i en af Odense Kathedralskoles Realklasser, P. C. S. Borch af 3die Kl., for at indsættes i Nykøbing Kathedralskole, og C. G. Middelboe af 1ste Kl., for at gaa over til Kathedralskolen i Aalborg, til hvilken By hans Far der er blevet forflyttet, og S. P. S. Lundsteen af 5te Kl., for at tage Preliminæreramen; og 1 ny Discipel, C. Johnsen, er i Oktober Maaned blevet optagen i 2den Klasse. Discipelenantallet ved de offentlige Examiner i næstkomende Juli Maaned vil altsaa beløbe sig til 65, hvilke efter Udfaldet af sidste Halvaarseramen ere fordelede i de 7 Klasser saaledes:

VII. Klasse.

- 1, Jørgensen, Hans Jørgen, en Son af Pastor Jørgensen i Hygum.
- 2, Zwick, Carl David Henrik, en Son af Skomagermester Zwick i Ribe.

- 3, Bendtsen, Christian Thomas Pouls, en Son af Skolelens Rektor.
- 4, Olivarius, Frederik Theodor de Fine, en Son af Pastor Olivarius i Hodde.
- 5, Ramsing, Christian, en Son af Probst Ramsing, Sognepræst til Vester-Skjerninge og Ulbølle.
- 6, Therkildsen, Pauli Conrad Daniel, en Son af Sko-lærer Therkildsen i Billum ved Varde.
- 7, Bottiger, Louis Johannes, en Son af Pastor Bot-tiger i Lintrup.
- 8, Stephensen, Thorvald August, en Son af afvode Byfoged i Varde, Overavditer Stephensen.

Disse 8 Disciple agte iaar at indstille sig til Af-gangseramens sidste Del.

- 9, Jepsen, Jeppe August Poulsen, en Son af Gaard-ejer P. Jepsen i Stens, Hjortlund Sogn.
- 10, Tranberg, Niels Carl Christian, en Son af Gaard-ejer Tranberg til Dortheashvile i Farup Sogn.
- 11, Vogt, Falle Vilhelm, en Son af Kongl. Husfoged for Haderslev Besteramt, Vogt i Toftlund.
- 12, Moe, Axel Thorvald, en Son af Pastor Moe, Sognepræst til Sct. Catharine Menighed i Ribe.
- 13, Arnø, Hans Baldemar, en Son af Distriktslæge, Kammeraad Arnø i Ringkøbing.
- 14, Aastrup, Theodor, en Son af Gjæstgiver Aastrup i Varde.
- 15, Johansen, Hans Adolph, en Son af Gaardejer Jacob Johansen i Forballum, Mjolden Sogn.

VII. Klasse.

- 1, Degrn, Jes Nielsen, en Son af Gaardejer S. N. Degrn i Aastrup, Sognefoged for Brønæs Sogn.

- 2, Stephensen, John Hilmar, en Broder til Nr. 8 i 7de Klasse.
- 3, Nyssum, Mads Nod, en Son af Prokurator Nyssum i Varde.
- 4, Hansen, Ib Windfeld, en Son af Møller Hansen i Ribe.
- 5, Petersen, Mathias, en Son af afdøde Proprietær N. M. Petersen, forhen Ejer af Ryssensten.
- 6, Gad, Peter Vilhelm, en Son af Apotheker Gad i Sæby i Sjælland.
- 7, Bolvig, Hans Christian August, en Son afdøde Proprietær Bolvig, forhen Ejer af Kjærgaard.
- 8, Bergh, Jacob Agerbæk Mathias, en Son af Kamcelliraad, Amtsforvalter Bergh i Ribe.
- 9, Dircks, Peder Julius Mervede, en Son af Fysikus, Dr. Dircks i Tønning.
- 10, Lund, Christian Baldemar Troels, en Son af Herredsfoged, Justitsraad Lund i Skjern.

Disse 10 Disciple agte iaar at indstille sig til Afgangseramens første Del.

Desuden ere af Cand. theol. Petri tvende Privatister anmeldte til her iaar at underkaste sig Afgangseramens første Del, nemlig:

- 1, C. D. M. Greve Trampe og
- 2, A. R. Greve Trampe, Sonner af Kammerherre, Grev Trampe, Amtmand i Ringkjøbing Amt.

V. Klasse.

- 1, Bolvig, Frederik, en Son af svensk og norsk Vicekonsul, Kjøbmand Fred. Bolvig i Ribe.
- 2, Nielsen, Frederik, en Son af Stiftamtmand Nielsen i Ribe.

- 3, Riis, Sofus Charles, en Son af Overlærer Riis i Ribe.
- 4, Bendtsen, Knud Baldemar, en Broder til Nr. 3 i 7de Klasse.
- 5, Mamsen, Hans Anton, en Son af Gaardejer H. C. Mamsen i Bønderby, Mogelstender Sogn.
- 6, Ferslev, Hans Christian Lund Baldemar, en Son af Prokurator Ferslev i Ribe.
- 7, Jørgensen, Jørgen Anton Carl, en Son af Pastor Jørgensen i Bodder.

IV. Klasse.

- 1, Moe, Carl Julius, en Broder til Nr. 12 i 7de Kl.
- 2, Moe, Otto Friis, ligeledes.
- 3, Andersen, Niels Andreas Christian, en Son af Hospitalsforsænder, Stiftskasserer Andersen i Ribe.
- 4, Olivarius, Tage Christian de Fine, en Broder til Nr. 4 i 7de Kl.
- 5, Hansen, Hans, en Broder til Nr. 4 i 6te Kl.
- 6, Rosenstand, Holger Vilhelm, en Son af Sparekass- sekasserer Rosenstand i Ribe.
- 7, Petersen, Gerhard Holst, en Broder til Nr. 5 i 6te Klasse.
- 8, Riis, Jacob August, en Broder til Nr. 3 i 5te Kl.
- 9, Lindhardt, Axel Baldemar, en Son af Pastor Lindhardt i Syderup i Sjælland.

III. Klasse.

- 1, Vesterbye, Jens Christian Frederik, en Son af af- døde Kæmner Vesterbye i Ribe.
- 2, Engberg, Harald Lauritz, en Son af Pastor Eng- berg, Sognepræst til Hemmet og Sønder-Buum.
- 3, Hansen, Carl Ludvig Otto, en Son af Pastor Hau- sen i Reisby.

- 4, Winding, Hans Kruse, en Son af Gaardejer Winding i Haved, Reisby Sogn.
- 5, Lindhardt, Vincens Charles en Broder til Nr. 9 i 4de Kl.
- 6, Middelboe, Bernhard Ulrik, en Son af Toldkasse-rer, Kammeraad Middelboe i Aalberg.
- 7, Bolvig, Alfred, en Broder til Nr. 7 i 6te Kl.
- 8, Hansen, Christian Marius, en Broder til Nr. 4 i 6te Kl.
- 9, Bolvig, Carl, en Broder til Nr. 1 i 5te Kl.

II. Klassé.

- 1, Sørensen, Soren Henrik Theodor, en Son af Parstor Sørensen i Vestervedsted.
- 2, Eilschou, Jækob Tetens, en Son af Apotheker Eil-schou i Lemvig.
- 3, Øgmundsen, Charles, en Son af afdode Distrikts-læge Øgmundsen i Ribe.
- 4, Moe, Frederik Emilieus Gustavus, en Broder til Nr. 12 i 7de Kl.
- 5, Johnsen, Christen, en Son af afdode Kjebmand og Vicekonsul Johnsen i Nordby paa Fano.
- 6, Kinch, Otto Peter, en Son af Overlærer Kinch i Ribe.
- 7, Husted, Axel Baldemar, en Son af Konsul, Kjeb-mand Husted i Ringkjøbing.
- 8, Petersen, Andreas Peter Jahan Teilmann, en Bro-der til Nr. 5 i 6te Kl.
- 9, Lund, Alfred Frederik Vilhelm, en Broder til Nr. 10 i 6te Kl.
- 10, Ollegaard, Vilhelm Fabricius, en Son af Proprie-tær Ollegaard til Bramminge Nygaard.

11, Høegh, Adolph, en Søn af Proprietær Høegh til Rammegaard.

I. Klasse.

- 1, Helms, Peter Georg, en Søn af Adjunkt Helms i Ribe.
- 2, Lund, Frederik Vilhelm, en Søn af Tømmerhandler Lund i Ribe.
- 3, Eilschou, Christian Cornelius, en Broder til Nr. 2 i 2den Kl.
- 4, Lund, Carl Christian August, en Broder til Nr. 2 i denne Klasse.

5. De i Skoleaaret gennemgaaede Pensæ. Lære- og Læsebøger.

Religion.

VII. Kl. Lucas's Evangelium Kap. 15—24. Bresvet til Philippenserne. Piscos Troesbekjendelse fra Christi profetiske Embede til Enden. Lejlighedsvis ere Disciplene blevne gjorte bekjendte med mærkelige Personligheder og med det religiøse Livs Retning i forskellige Afsnit af Kirkens Historie.

Dimittenderne have desuden repeteret Begyndelsen af det nævnte Evangelium og af Troesbekjendelsen.

VI. Kl. Det gamle Testamente Bibelhistorie efter Herslebs Bog og efter mundlig Fortælling; det nye Testamente efter Matthæi Evangelium og Apostlernes Gjerninger.

V. Kl. Balslevs Lærebog: Troen, Bonnen og Sakramenterne. Herslebs Bibelhistorie: fra „Die Periode i Jesu Liv“ til Bogens Ende. Dog er ogsaa i denne, saavældsom i de tre følgende Klasser, det nye Testamente selv stadig blevet benyttet.

IV. Kl. Balslevs Lærebog: Loven og Sakramenterne. Herslebs Bibelhistorie: fra Hjemkomsten fra Babylon til „3die Periode i Jesu Liv“. Til hver Religionstime er et Vers blevet lært udenad efter Psalmebog for Kirke- og Husandagt.

III. Kl. Balslevs Lærebog: Troen og Bonnen. Herslebs Bibelhistorie: forfra til Bortførelsen til Babylon. Psalmer som i 4de Klasse.

II. Kl. Balslevs Lærebog: Loven. Det nye Testamente Bibelhistorie efter Daugaards Udtog og Testamentet selv. Psalmer som i 4de Klasse.

I. Kl. Det gamle Testamente Bibelhistorie efter Daugaards Udtog og mundtlig Fortælling. Luthers Kat-efismus. Psalmevers ere lerte dels af Skolens Mør-gensange, dels af Psalmebog for Kirke- og Husandagt.

Dansk.

VII. Kl. Udsigt over Litteraturen efter Holbergs Død, hvorved Thortsens Lærebog er benyttet for Tiden indtil 1814. Der er forelæst Digterværker af Evald, Thaarup, Baggesen, Ohlenschläger, den ældre og yngre Heiberg, Grundtvig, Ingemann, Poul Møller, H. Herib, Paludan-Müller v. fl. I Begyndelsen af Skoleaaret an-vendtes nogle Timer til kurorisk Læsning i Hammerichs „Svenske Læsestykke“.

VI. Kl. De vigtigste Stykker af Litteraturhistorien, dels efter Thortsen, dels efter Flors danske Lærebog, der er benyttet til Oplæsning forfra indtil Pag. 475. Hver Discipel har lært to Digte udenad til Recitation.

De to øverste Klasser have skrevet Stile over fol-gende Opgaver:

VII. Kl. 1, At udvise Betydningen af det Bud, der indeholdes i Sætningen: „Lær dig selv at kende?“ (*γνῶθι σεαυτόν*). 2, De

vigtigste Arter af Overtro, som jeg har truffet i min Fødegn. 3, Er det godt, naar man har svært ved at tilfredsstille sig selv? 4, Hvad vil det sige, at et Menneske er forud for sin Død, og hvilken Betydning kan det have for ham i hans Stilling til Samtiden? 5, Livet sammenlignet med en Rejse. 6, At fremstille de Kjendsgjerninger, der danne en verdenshistorisk Epoche omkring Aaret 1500. 7, Skildring af Apostelen Pauli Forhold til Menigheden i Filippi. 8, Om Forholdet mellem Pave og Kejser i Middelalderen. 9, I hvilken Anledning digtede Th. Haarup „Hostgildet“, og hvilket er Stykkets Indhold og Tendents? 10, Hvorvidt er Forsigtighed en Dyd? 11, Er det moralst tilladeligt at duellere? 12, Ester Grundtvigs „Optrin af Nordens Kræmperliv“ at fortælle de Sagn, der knytte sig til Sværdet Gram. 13, Kan Mindet om overstandne Besværigheder og Sorger være ikke blot nyttigt, men ogsaa behageligt? 14, Beskrivelse af Østindiens Natur og Beboere. 15, Hvaad forstaaes ved Affektation, og hvorfor bør man bogte sig deraf? 16, Kundstab opblæser. 17, Paa hvilken forskellig Maade bliver Naturen opfattet af Menneskene, alt efter som Tænkningen eller Indbildningskraften er virksom hos dem? 18, Hvilke Indvendinger er der blevet gjort mod Barnedaaben, og hvervidt ere de berettigede?

VI. Kl. 1, Krusken gaaer saa lange til Vandet, at den kommer hjem uden Hank. 2, Anledningen til den østerrigste Arvesølgekrig. 3, Karakteristik af Frederik den Anden i Preussen. 4, At udville Begrebet Troststab. 5, Beskrivelse af Nibe By. 6, Arbejdet betragtet som en nødvendig Betingelse for Menneskets Velvære. 7, Bejrligets Indflydelse paa Planterarten. 8, Praleri er et Tegn paa Dumhed. 9, Israelsiternes Ophold i Egypten. 10, Hvorfor er det nedvendigt at være oprigdig imod sig selv? 11, Indholdet af Ewalds „Fisferne“ fremstillet i fortællende Form. 12, Hvorvidt er Forsigtighed en Dyd? 13, Aarene 1813 og 1814. 14, En god Villie drager et stort Læs. 15, Vort Lands vigtigste Naringsveje og deres indbyrdes Forbindelse med hinanden. 16, En Karavanresse gjennem Ørkenen. 17, At beskrive de vigtigste Kattearter som en Typus for Novdyrene i Almindelighed. 18, Oversigt over de vigtigste Begivenheder i den flesvigiske Treårskrig. 19, Indholdet af Heibergs „Kjoge Huskors“, fremstillet i fortællende Form. 20, Sig mig, hvem du omgaaes; og jeg skal sige dig, hvem du er. 21, Om Hykleri og dets stadelige Folger.

V. Kl. Den nordiske Mythologi er gjennemgaaet efter Winthers Haandbog, „Nordens Guder“ og den ældre Edda benyttede til Oplæsning og Forklaring. En fort-

Oversigt over den episke og dramatiske Digtart er meddelt, og nogle Digte af Holsts poetiske Læsebog lært udenad. 1 Stil ugentlig, hvis Stof har været taget fra de forskellige Skolesag, Fortælling eller Disposition.

IV. Kl. Holsts Læsebøger benyttede til Oplæsning, Analyse og Indevelse af Borgens Besledning, 21de—26de Lektion. 6 Digte ere lært udenad. Ugentlig en hjemmestrevne skrevet Stil af fortællende eller beskrivende Indhold.

III. Kl. Holsts prosaiske (S. 1—144) og poetiske Læsebøger benyttede til Oplæsning og Analyse. 7 Digte ere lært udenad. Kinchs Sproglære læst og repeteret. En Time om Ugen har været anvendt til skriftlige Øvelser efter Borgen og til at gjennemgaa de hjemmestrevne Stile, hvis Indhold bestod i Gjengivelse af Fortællinger og Oversættelser.

II. Kl. Funch-Røgind-Warburgs Læsebog S. 149—279. Af Digtene lært udenad: Nr. 50, 51, 52, 54, 55. Læst indenad Nr. 47. To ugentlige Diktatstile uden Tilføjelse af Skiltelegn.

I. Kl. Samme Bog forfra til S. 149. Af Digtene lært udenad: Nr. 1. 2. 4. 5—7. 11. 12. 16. 22. 27. 28. 33. 34. 49. Læst indenad Nr. 43. 44. 47. Tre ugentlige Diktatstile.

Thidst.

VI. Kl. Hjorts Læsebog, prosaisk Del: S. 526—64, 577—93; poetisk Del: S. 80—115. Desuden flere mindre Digte gjennemgaaede paa Skolen som Extemporalæsning. Schiller: Wallensteins Lager og Wallensteins Tod. Særligt have Disciplene hver anden eller tredie Uge opgivet et Stykke, de have læst af en Forfatter, som de selv have foreslaaet, eller som er bleven dem anbefalet af Læreren. Af Hjorts større Grammatik er Formlæren repe-

teret. For Syntaxens Vedkommende er benyttet „Et Par Kapitler af den tydste Syntax. Åbhvn. 1854“. Mundtlig Stil en Gang hver Uge efter Lorenzens Opgaver (omtr. ½ Side). Indtil Begyndelsen af Juni ere 29 Stile skrevne, verelvis i Hjemmet og paa Skolen, dels efter Lorenzens Opgaver (16—20 Linier), dels efter de Opgaver, som ere blevne forelagte ved de senere Års Afgangseraminer.

V. Kl. Hjorts Læsebog, prof. Del S. 385—415, 526—38, 564—77; poet. Del, S. 1—3, 5—8, 23—65. Hver Maaned have Disciplene særskilt opgivet et Pensum, de have læst paa egen Haand, mest af historisk eller beskrivende Prosa. Formlæren repeteret efter Hjorts store Grammatik. Af Wolles Materialier til at inđove Ordfojningsslæren er den sidste Halvpart læst. Til Begyndelsen af Juni ere 31 Stile skrevne, en Gang om Maanden paa Skolen, ellers hjemme. Af Lorenzens Opgaver ere 12—14 Linier blevne foresatte.

IV. Kl. Hjorts prof. Læsebog S. 113—159. Formlæren læst efter Hjorts større Grammatik. Første Halvpart af Wolles Materialier til at inđove Ordfojningsslæren (til Reglerne om Konjunktiv). Til Begyndelsen af Juni ere 32 Stile skrevne efter Lorenzen, hver paa 7—10 af den trykte Bogs Linier.

III. Kl. Hjorts prof. Læsebog S. 20—38, 74—87. Hjorts mindre Grammatik repeteret; Kjønsreglerne læste efter den større. Af Wolles Materialier til at inđove Formlæren er læst Afsnittene VIII, XIV, XV og XVII indtil S. 70. Til Begyndelsen af Juni ere 31 Stile skrevne hjemme; til disse er Danskken blevet disteret og iforvejen gjennemgaaet paa Skolen.

II. Kl. Rungs Læsebog for de lavere Klasser, S.

91—139. 145—152. 169—191. Digtene Nr. 12. 25. 27 og 33 ere læste udenad. Tydsk Sproglære og i Forbindelse dermed den danske efter Hjort („fortfattet tydsk Sprogl.“) og Kinch („Dansk Sprogl.“), den tydskse indøvet ved Hjælp af Wolles Materialier indtil S. 63 med mange Forbigaaelser. Det, der er læst efter Wolle, er tillige opskrevet. Engang om Ugen Diktat.

I Klasse. Rungs Læsebog for de lavere Klasser, S. 1—27. 34—93. Digtene Nr. 3. 4. 6. 7. 8. 9 og 11 ere læste udenad. Sætningslæren er læst efter Kinchs danske Sproglære; derefter den danske og tydskse Formlære efter samme Bog og Hjorts mindre tydskse Sproglære. I den senere Del af Året have Disciplene hver Dag haft nogle Navneord og Udsagnsord foresatte, hvis Hovedformer (og Kjøn) de skulde opskrive. I Begyndelsen af Året hyppig mundtlig Øvelse i Stavning, senere et Diktat hver Uge.

Fransk.

VI. Kl. Etudes littéraires, S. 365—438, 448—458, not. littér. S. 482—499. Extemporallæsning efter Lassen, S. 127—260. Abrahams's Grammatik repeteret. En Time om Ugen anvendes til Stil, Version og til at høre Disciplene i hvad de have læst paa egen Haand.

V. Kl. Etudes littéraires, S. 10—62, 235—249, 304—320. Formlæren er repeteret, Participiernes og Pronomernes Syntar og Reglerne for Ordfølgen ere gjenemgaaede. Af Sibberns 2den Del: 17, 21, 23, 55, 57, 59, 63, 65 og 67. En Time om Ugen anvendes til skriftlige Øvelser og til at høre Disciplene i deres Udenomslæsning.

IV. Kl. Borrings Læsebog for Mellemklasser S. 107—227. Hele Formlæren, Reglerne for Styrelsen, for

Brugen af Subjonct. og Infinit. efter Abrahams gjenemgaaet og repeteret. Af Sibberns 1ste Del de lige Nr. fra 50—70.

III. Kl. Borring's Lærebog, S. 1—74; Formlæren med Undtagelserne og nogle Negler for Ordfojningen. Af Sibberns 1ste Del første Halvdel af de ulige Nr. fra 13—49.

II. Kl. Manuel af Borring, S. 6—19, 23—41, 109—140, 157—165. Efter Abrahams's Grammatik om Deklinationen og Konjugation af Hjælpeverbene og de regelsrette Verber. Sibberns 1ste Del: 1, 2, 3, 5, 7, 31, 41 og første Halvdel af 37.

Latin.

VII. Kl. Dimittenderne opgive til Afgangseramen:

Cicero: Talen for det maniliske Lovforslag, Talerne imod Catilina samt for Ligarius og Deiotarus; de to første Bøger de officiis og Cato major. Livius: De tre første Bøger. Callust: de conjuratione Catilinæ. Horats: Odernes 1ste og 2den Bog, Brevene og Ars poetica. Virgil: Eneidens 2den, 3die og 6te Sang.

Af hele Klassen er iaaar læst og repeteret: Virgils Eneide 2den Bog, Horats's Breve, Ciceros Cato major og de to Bøger de officiis, af hvilke dog kun første Bog er repeteret. Desuden er læst paa Skolen uden Forbereelse, foruden Talen for Ligarius, i en Time ugentlig af Flemmers Udvælg af Solvalderens presaieste Forfattere: Cirtius til S. 24, Vellejus Paterculus og Seneca. Madvigs latinske Grammatik er repeteret, og af Bojesens rom. Antikv. er det Vigtigste gjennemgaaet. Foruden 70 Stile og Versjoner — største Delen efter Henrichsens Opgaver — er der jævnlig anvendt mundtlige Øvelser. Omrent en Hjeddedel af Stilene er skrevet hjemme, Resten paa Skolen.

VI. Kl. Ciceros Tale pro lege Manilia og den første philippiske. Livius, II, 1—50. Virgils Eneide, 2den Bog. Extemporal-læsning: Cæsars Bell. Gall., 7de Bog.

Madvigs Sproglære: repeteret Ordfejningslæreren til 2det Afsnits 7de Kap.; læst af Nyt derfra til Enden. Af Bojesens Antikviteter ere udvalgte Stykker gjennemgaaede paa Skolen.

1 Stil er hver Uge skreven hjemme, og engang om Ugen er der afværlende enten skrevet Version paa Skolen, eller Tiden er anvendt til mundtlig Extemporal-Oversættelse fra Dansk til Latin. Til den mundtlige og skriftlige Stil er anvendt Ingerslevs Materialier, S. 144—127. 134—142. 157—c. 188, til Version Steder af Cæsar.

V. Kl. Læst og repeteret Cæsar: Bell. Gall. 7. Bog og Ciceros Taler imod Catilina. Om trent 500 Vers af Ovids Forvandlinger efter Blochs Udvælg. Madvigs Gram.: Ordfejningslærrens 2det Afsnit til „Supinum“ læst og repeteret; Formlæren repeteret efter Madvigs større Lærebog. En Stil er skreven ugentlig paa Skolen, ligesom der ogsaa en Gang ugentlig er oversat mundtlig fra Dansk til Latin; enkelte Gange er en Stil skreven hjemme; saavel til de mundtlige som til de skriftlige Øvelser er brugt Trojels Materialier. Øvelse i extemporal Oversættelse fra Latin har fundet Sted hver Dag ved Gjennemgang af den nye Læktie.

IV. Kl. Silsverbergs latinske Lærebog, S. 47—70. Cæsar.: Bell. Gall., 1ste Bog og 2den Bog Kap. 1—16. Udvalgte Fabler af Phædrus, udg. af Møller og Thomsen, Fab. 1—33.

Madvigs Sproglære: Ordfejningslærrens første Afsnit. Formlæren repeteret efter den mindre Udgave.

En Stil om Ugen skreven hjemme, og engang om

Ugen enten skriftlig Stil eller mundtlig Oversættelse ex tempore paa Skolen, begge Dele efter Trojels Materialier (1859), anden Afdeling.

III. Kl. Læst og repeteret Silfverbergs Læsebog S. 1—42. Det Vigtigste af Formlæren efter Madvigs Udtog. Mundtlig og skriftlig Oversættelse paa Skolen efter Trojels Materialier.

Græske.

VII. Kl. Dimittenderne opgive til Afgangseramen: Herodot: 8de og 9de Bog. Plato: Apologia Socratis. Xenophon: 1ste og 2den Bog af Mem. Socratis. Homer: Iliadens 1ste, 4de, 5te, 6te, 7de og 8de Sang. Anthologia Graeca, ed. Tregder: De homeriske Hymner, et Udvalg af Idyllerne, Epigrammerne og det æoliske Melos.

Hele Klassen har iaar læst Platons Apologi og 2den Bog af Xenophons Mem. Socratis, samt Iliadens 1ste, 4de, 5te og 6te Sang. Tregders Formlære er repeteret; Ordføjnigsbemærkninger mundtlig meddelte under Forfatterlæsningen. I Tregders Mythologi er læst fra Orkhome nos (S. 69) til Slutningen. Bojesens Antikviteter og Tregders Litteraturhistorie benyttede. Et Kursus i den gamle Geografi efter Königsfeldt.

VI. Kl. Xenophon: 1ste Bog af Anabasis, og 2den Bog af Mem. Socratis. Homer: Iliadens 1ste og 4de Sang. Tregders Formlære, Ordføjnislære mundtlig; Tregders Mythologi, 3die Kapitel og af 4de indtil Nr. VIII. En Del af den gamle Geografi er gjennemgaet.

V. Kl. Blochs Læsebog fra S. 62 til Enden. Xenophon: 5te Bog af Anabasis. Homer: Iliadens 3die Sang. Tregders Formlære med nogle Forbigaaelser.

Tregders Mythologi, 1ste Kapitel. En Del af den gamle Geografi.

IV. Kl. Læst og repeteret Blochs græske Læsebog for Begyndere S. 1—30. Tregders Formlære, uavnlig Paradignerne.

Hebraisk.

VII. Kl. A. 40 Kapitler af Genesis. Whittes Grammatik.

VII. Kl. B. Genesis 1—17. Formlæren efter Whittes Grammatik.

Historie.

VII. Kl. Middelalderens og den nyere Tids Historie, efter Bohrs Lærebog.

VI. Kl. Verdenshistorien 1715—1856, efter samme Bog.

V. Kl. Efter samme Bog: Verdenshistorien fra Reformationen indtil Året 1715; dog er Nordens Historie begyndt fra Året 1103.

IV. Kl. Efter samme Bog: Middelalderens Historie; dog er der i Nordens Historie kun læst til Året 1103.

III. Kl. Oldtidens Historie efter Bohrs Lærebog.

II. Kl. Køfods fragmentariske Historie: Middelalderen og den nyere Tid indtil Freden i Paris 1815.

I. Kl. Den gamle Historie efter Bohr, omrent efter Lærebogens Anvisning. I den sidste Del af Året er en ugentlig Time anvendt til Fædrelandets Historie.

Geografi.

VI. Kl. Helse Geografien efter Ingerslevs større Lærebog.

V. Kl. Europa, Sydamerika og Australien efter samme Bog.

IV. Kl. Tyrkiet og Grækenland, Asien, Afrika, Nordamerika til de forenede Stater efter samme Bog.

- III. Kl. Samme Bog: Europa indtil Tyrkiet.
 II. Kl. Ingerslevs mindre Lærebog.
 I. Kl. Europa efter samme Bog.

Naturhistorie.

- VI. Kl. Hele Zoologien og Botanikken.
 V. Kl. Det menneskelige Legeme og Pattedyrene.
 IV. Kl. De naturlige Plantefamilier og det linneiske System.
 III. Kl. Indledningen til Botanikken og det linneiske System.

II. Kl. Fugle, Krybdyr, Padder og Fisk.

I. Kl. Det menneskelige Legeme og Pattedyrene.

I Botanik er der overalt benyttet Bramsens og Dreiers Lærebog i Zoologi og Botanik, og Undervisningen er, saavært Larstiden har tilladt det, blevet understøttet ved Fremvisning af Planter og ved Øvelser i at bestemme dem, samt ved botaniske Ekspeditioner. Zoologien er i VI. og V. Klasse blevet læst efter Lütvens større, i II. og I. Kl. efter hans mindre Lærebog.

Naturlære.

VII. Kl. A. Ørsted's Lærebog i Naturlærrens mekaniske Del fra „Almindelig Bevægelseslære“ og ud; Petersens Lærebog i den kemiske Del fra Elektromagnetismen og ud. Hele Fysiken er repeteret. Astronomien efter Jørgensens Lærebog.

VII. Kl. B. Den mekaniske Del efter Ørsted's Lærebog forfra til „Almindelig Bevægelseslære“; den kemiske Del efter Petersen til Elektromagnetismen.

Geometriske Discipliner.

VII. Kl. A. Plantrigonometrien og Grundformlerne af den sphæriske Trigonometri efter Ramus. Repetition af Plangeometri og Stereometri.

VII. Kl. B. Stereometrien efter Ramus. Afsnittet om Symmetri, Kongruents og Ligedannethed er diktet efter Mundts Værebog. De trigonometriske Linier efter Ramus.

VI. Kl. Mundts Geometri fra den praktiske Del og ud. Cirkelberegningen er læst efter Diktat, ligesom Polygonberegningen. Mundts Geometri er repeteret forfra.

V. Kl. Mundts Geometri fra 3die Kapitel og til den praktiske Del samt Repetition af de to første Kapitler.

IV. Kl. Mundts Geometri forfra til 3die Kapitel.

Arithmetik og Regning.

VII. Kl. A. Bergs Arithmetik repeteret.

VII. Kl. B. Ligninger med flere Ubekjendte; Ligninger af 2den Grad, Logarithmer, Rækker, Rentes Rente og Annuiteter efter Berg.

Hver af VII. Klassens to Afdelinger har havt 10—12 mathematiske Opgaver maanedlig til Udarbejdelse hjemme; desuden er der 1 Gang hver Maaned anvendt 2 Timer paa Skolen til Besvarelse af en mathematiske Opgave uden noget Hjælpemiddel.

VI. Kl. Efter Bergs Værebog er læst Rod og Regning med Rodstørrelser; 0, negative og brudne Tal som Potentserponenter; rationale, irrationale, reelle og imaginære Størrelser, Kvadratrods og Kubikrods Uddragning. Oplosning af Ligninger med 2 eller 3 Ubekjendte.

V. Kl. Potents- og Bogstavregning med Potentser; Primtal, Maal og Mangefold; Betingelserne for Tals Deleslighed med en Potents af 2 eller 5, med 9 eller 11, Proportioner, Decimalbrok efter Stens Indledning og efter Berg. Repetition af Stens Indledning.

IV. Kl. Stens Indledning til Proportioner.

I alle Klasser er det læste stadig blevet inddovet ved Erexempler paa Skolen.

III. Kl. Med Benyttelse af Mundts Regnebog ere de fire Regningsarter med Brøk repeterede og de forskjellige former af Reguladetri gjennemgaaede; tillige er der jævnlig regnet efter de opgivne Erexempler. 1 Time ugentlig er anvendt til Hovedregning.

II. Kl. De fire Species med Brøk saavel særligt som sammensat, Brøks Resolution og Reduktion og tildeles Reguladetri med Brøk efter Jacobsens Regnebog; desuden stadigt Øvelsesexempler efter Anvisning paa Skoletavlen. Hovedregning 1 Time ugentlig.

I. Kl. Reguladetri i hele Tal og tildeles de fire Species med Brøk i usammensatte Opgaver efter Jacob-
sen, ligesom ogsaa Øvelsesopgaver her stadigt ere givne
efter Anvisning paa Skoletavlen. Hovedregning 1 Time
ugentlig.

6. Bibliotheket og de videnskabelige Samlinger.

Siden Beretningen i Programmet fra ifjor har Bibliotheket modtaget følgende Tilvært dels ved Forsendelser fra Kultusministeriet, dels ved Indkjøb hos Boghandlere, paa Auktioner og underhaanden, dels ogsaa ved Gave.

A. Nye Sprogs Litteratur.

Aftenblad (Myt) for 1824—1826. Kbhn. — 4to.

Annaler for nordisk Oldkyndighed. 1859.

Uter og Sange. B. 1. 2. Kbhn. 1773. 77 (hos H. J. Graae.)

Atterbom, P. D. A.: Samlada dikter. B. 1. 2. Upsala 1837. 38.

Bellman's saml. skrifter. II. 22—24.

- Bruun, Chr.: Ludvig Holberg's Peder Paars. Et Afsnit af en Holberg-Bibliographi. Kbhv. 1862.
- Bruzelius, N. G.: Svenska fornlemningar, aftecknade och beskrifna. Första häftet. Skåne. Lund 1853.
- Charis for Åren 1797. 1799—1802. 1804—7. Af L. Rahbek. Kbhv.
- Dietrichson, L.: Indledning i Studiet af Danmarks Literatur i vort Aarhundrede. Litterærhistoriske Forelæsninger, holdne i Upsala. Upsala 1860.
- Indledning i Studiet af Sveriges Literatur i vort Aarhundrede. Kbhv. 1862.
- Dybeck, Rich.: Runa. En skrift för fäderneslandets fornvänner. H. 1—4. Stockholm 1842. 43. — Runa. Antiqu. tidsskr. Smst. 1845. — Runa. Svenska fornsamlingar. Smst. 1847. 48. — Runa. Läsning för fäderneslandets fornvänner. Smst. 1849. 50.
- Svenska minnesmärken, tekn. och beskr. Stockholm 1851. — 4to.
- Erslev, Th. H.: Supplement til Allmind. Forfatter-Lexicon. H. 8.
- Fischer, J.: Slesvigiske Folkesagn. 2den gjennemsete Udg. Kbhv. 1861.
- Frankenau, R.: Samlede Digte. Kbhv. 1845.
- Frederik d. 7ende (Kong.) Περὶ τῆς κατασκεύῆς τῶν οὐτώ καλουμένων προδόμων τῶν γιγάντων. Ἐν Ἑρμουπόλει. 1860.
- Frißner, Joh.: Ordbog i det gamle norske Sprøg. H. 1. 2. Kristiania 1862.
- Geijers (E. G.): samlade skrifter. Förra afdelingen. B. 1—8. Stockholm 1849—55.
- Hauth, C.: Esthetiske Afhandlinger og Recensioner. Kbhv. 1861.

Heibergs (J. L.) Prosaiske Skrifter. B. 1—11. Åbhn.
1861. 62.

Holberg, Ludv.: Niels Klins underjordiske Reise. Fra Latin overs. af N. V. Dorph. Med histor. og liter. Oplysн. af E. C. Verlauff. 2den betyd. forøg. og forbedr. Udg. Åbhn. 1857.

Hovedberetning om det Kongl. Nordiske Oldskrift-Selskabs Tilstand, Arbeider og Forhandlinger i Aarene 1825, 1826 og 1827. Åbhn. 1828.

Høysgaard (J. C. N.): Accentuered og Raisonnered Grammatica, sem viser det Danske Sprog i sin naturlige Skiftelse, saa velsom dets Rime-konst og Vers-regler. Åbhn. 1747.

- Tres faciunt collegium eller Hjendelse i Sagen imellem tvende — berommelige Mænd om nogle Styler i den Danske Orthographie. Åbhn. 1743.
- Concordia res parvæ crescunt eller Anden Probe af Dansk Orthographie. Åbhn. 1743.
- Methodist Forsøg til en fuldstændig Dansk Syntar. Åbhn. 1752.

Jacobsen, P. B.:) Trolddom. Originalt tragisk Skue-spil. Åbhn. 1848.

Konge-Speilet, et philos.-didakt. Skrift —. Tilligemed et samtidigt Skrift om den norske Kirkes Stilling til Staten. Udg. efter Foranstaltn. af det academ. Collegium. Christiania 1848.

Krossing, Nic.: Digte. Åbhn. 1858.

Levin, J.: De danske Folkeviser og Herr Svend Grundtvig. Åbhn. 1861.

Lind, L.: Det danske Bibliothek eller Fortegnelse paa alle de danske Skrifter, som — findes samlede i det Danske Bibliothek, som — Prof. Karen Brahe — Patronesse

- for det adelige Tomfrue-Kloster i Øthense, haver foræret til forbemelte Kloster. Åbhn. 1725. — 4to.
- Magnusen, Finn: Den første November og den første August. To historist-kalenderiske Undersøgelser. Åbhn. 1829.
- Melbeck, Chr.: Johannes Evalds Levnet, med Bidrag til hans Digterværkers Historie og Charakteristik. Åbhn. 1831.
- Maanedsskrift (Dansk). 2den Række. Mårgang 1860 og 1861, 1ste B.
- Nicander, K. A.: Minnen från Södern. Del. 1. 2. Örebro 1831. 39.
- Hesperider. Örebro 1835.
- Samlade dikter. Del 1—4. Stockholm 1839—41.
- Nordenflycht, H. C.: Samlade skrifter. Upsala 1852.
- Nyherups (Rasmus) Levnetsløb, beskrevet af ham selv. Efter hans Død udg. med tilhørende Bilag af C. L. Strom. Åbhn. 1829.
- Nyherup, Rasm., og K. L. Nahbek: Bidrag til den danske Digtekunsts Historie, uddragne af Foredæsninger. Deel 1. 2. Åbhn. 1800. 1.
- Nytaarsgave 1800—1806. Saml. og udg. af S. Poulsen. Åbhn.
- for Damer 1792—1799. Åbhn. (paa S. Poulsens Forlag).
- Oldskrifter (Nordiske). XXIX. (G. J. B. Lund: Nordisk Ordføjningsslære, h. 1.)
- Om Literaturens Tilvært under de 3 danske Konger, Fred. V, Christ. VII og Fred. VI. Et — utsat Prisspørsgsmaal. Åbhn. 1828.
- Oversigt over det Kong. d. Vidensk. Selsk. Forhandl. 1860, h. 2—1861, h. 3.

- Overstou, Th.: Den danske Skueplads osv. D. 4.
- Petersen, N. M.: Bidrag til d. danske Litter. Hist. V, 2.
- Rahbek, K. L.: Samlede Digte. 2den Udg. Åbhn. 1803.
— Poetiske Forsøg. 2den Deel. Åbhn. 1802.
- Rahbek, K. L., og R. Nyerup: Bidrag til en Udsigt over
Dansk Digtekunst under Kong Christian den Syvende.
1ste Del. Åbhn. 1828.
- Reins (Jonas) samlede Digte. Deel 1. 2. Åbhn. 1802.
- Selmer, H. P.: Om de i d. danske sprog forek. fremmede
ord osv. H. 6.
- (Smellet:) Humphry Clinkers Reise. Ved Forfatt. til
Peregr. Pickle. Fordansket af sammes Oversætter (Tode).
Deel 1. 2. Åbhn. 1792—98.
- Stagnelii (E. J.) Samlade Skrifter. utg. af L. Hammar-
sköld. Del 1—3. Stockholm 1830—33.
- Storm, Edv.: Digte. Udg. ved A. E. Boye. Åbhn.
1832.
- Tidskrift (Antiquarisk). 1858—60. H. 1. 2.
- (Nordisk Univers.) VI, 3. 4. VII, 1. 2. 3. VIII, 1.
- Todes (J. C.) udvalgte Skrifter. Ved J. C. Lange.
Bind 1. 2. Åbhn. 1834.
- Wadskær, C. F.: Poetisk Skue=Plads aabnet paa det
saa Kongelige som Kostelige Christiansborgs Slots-
Plads osv. Åbhn. 1741. — 4to.
- Barming, L.: Det jydske Folkesprog grammatisk fremstillet.
Åbhn. 1862.
- Wegener, C. F.: Biographiske Antegnelser om Laur. En-
gelstoft. Åbhn. 1852.
- Welhaven, Joh. S.: Norges Dæmring. Et polemisisk
Digts. Christiania 1835.
- Worsaae, J. J. A.: Blekinge Mindesmærker fra Heden-

old, betragtede i deres Forhold til de øvrige skandinav.
og europ. Oldtidsminder. Åbhn. 1846. — 4to.
Betskj, Jens: Poetier. 1ste Saml. Åbhn. 1789.
Dohleenschlägers (A.) Poet. Skrifter. H. 63—75.

Heine, Heinrich: Buch der Lieder. 11te Aufl. Hamburg
1853.

Nibelungen (der) Lied in der alten vollendeten Gestalt.
Herausgeg. v. F. H. von der Hagen. Berlin 1842.
— nach dem Abdruck der ältesten und reichsten Handschrift.
Herausgeg. v. O. F. H. Schönhuth. Tübingen 1834.

Udvalg af den nyere tydske Literatur. H. 1. Åbhn. 1862.

Beaumarchais: Œuvres. Edit. stereot. T. 1—3. Paris
Beranger, J. — P. de: Chansons. Nouv. édit. Leipzig.
Merimée, Prosp.: Colomba suivi de la mosaique et autres contes et nouvelles. Nouv. édit. corr. Paris 1854.

(3 Exempl.) — Mosaique. Bruxelles et Leipzig 1833.
Rosenberg, C.: Rolandskvadet, et normannisk Hæstedigt.
Dets Oprindelse og historiske Betydning. Åbhn. 1860.

Rousseau, J. J.; Œuvres complètes mises dans un nouvel ordre avec des notes historiques et des éclaircissements, par V. D. Musset-Pathay. T. 1—6. 8. 9. 14—22. — Œuvres inédites. Tome 1. 2. Paris 1823.

B. Græsk og latinisk Filologi.

Herodots Historie i ni Bøger, af det Græske med Anmærkn. ved Jerg. Borch. — udg. af F. E. Hundrup. B. 1. 2. Åbhn. 1839.

Xenophontis Anabasis. Für den Schulgebrauch erklärt von Ferd. Vollbrecht. Bändch. 1. 2te verb. u. verm. Aufl. Leipzig 1861.

Herrmann, R. F.: Lehrbuch der gottesdienstlichen Alterthümer der Griechen. Heidelberg 1846.

Madvig, J. N.: Syntaxis der griechischen Sprache, besonders der attischen Sprachform, für Schulen. Braunschweig 1847.

Pierron, Al.: Histoire de la littérature Grecque. Paris 1850.

Stephani thesaurus. I, 9. VIII, 7,

Livii, (Titi) historiarum Romanarum libri qui supersunt.

Ex recens. Jo. Nic. Madvigi. Edid. Jo. Nic. Madvigi et Joh. L. Ussing. Vol. I, 1. 2. Hauniæ 1861. 62.

Mæcenatiana sive de C. Cilnii Mæcenatis vita et moribus scripsit atque operum fragmenta quæ supersunt collegit Alb. Lion. Gottingæ 1824.

Martialis (M. Valerii) epigrammata ad optimas editiones collata. Biponti 1784.

Persii (A) Flacci et Dec. Jun. Juvenalis satiræ ad optimas editiones collatae. Accedit Sulpiciæ satira. C. Luciliæ — fragmenta. Biponti 1785.

Petronii (T.) Arbitri — Satyricon cum supplementis Nodotianis. Accedunt veterum poet. catalecta. Biponti 1790.

Seneca, L. A.: Sämtliche Werke. Übersetzung u. mit Vorernäherungen usw. von J. F. Schilke. Halle u. Leipzig 1796.

Statii (P. Papinii) libri quinque silvarum. — recens. et notas atque emendationes adj. Jer. Marklandus. Dresdæ et Londini 1827. — 4to.

Porsl. (Matthiae) de nomenclaturis Romanis, recens Danice factis, pari Græcarum recensione, libri IV. Francofurti 1594.

Hosschii (Sidronii) ex societate Jesu elegiarum libri sex.

Item Guilielmi Becani ex eadem societate idyllia et elegiae. Norimbergæ 1697.

Hutteni (Ulrichi) equitis Germani opera poëtica, ex diversis illius monumentis in unum collecta. 1538.

(—) Epistolarum obscurorum virorum ad Dn. M. Ortvinum Gratium volumina II. Francofurti ad Moenum 1599.

Clausen, Jøh.: Laurentius Balla, hans Liv og Skrifter. Kbhv. 1861.

Guhls, Ernst, u. W. Koner: Des Leben der Griechen und Römer nach antiken Bildwerken dargestellt. — I. Griechen. II. Römer. Berlin 1860. 61.

Lamé-Fleury: La mythologie racontée aux enfants. Nouv. édit. Bruxelles 1850.

Tidsskrift for Philologi og Pædagogik. 3die Aargang. Philologus. Jahrg. XV. XVI. XVII. XVIII, 1—3.

D. Pædagogik.

Δ — Δ: Hvortil trænger den lærde Skole? Et pædagogisk Fragment. Kbhv. 1862.

Indbydelsesskrifter: 1. Fra Kbhns. Univers. for 1860: 1. F. C. Bornemann: Bidrag til Læren om Meddelelagsighed i Forbrydelser. — 2. N. L. Westergaard: Om de ældste Tidsrum i den indiske Historie med Hensyn til Literaturen. (Desuden: 2 ældre fra 1815 og 1817, og 2 Kommunitets-Progr. fra 1766 og 1769.)

2. Fra Skolerne i Kongeriget for 1861: Aalborg Kathdst. (Noget om Undervisningsplanen). — Aarhus Kathdst. (Fortsat Fortegn. over St. Bogsaml.) — Borgerdydss. paa Kristianshavn (M. Hammerich: Lydste Digtene. 2). — Do. i Kbhv. — Frederiksborg l. St. (J. P. F. Königss-

feldt: Chronol. Oversigt over de mærkeligste Begiv. i vort Fædrelands Historie fra Begynd. af Aaret 1848. 2det h.) — Helsingørs høiere Realst. — Herlufsholms l. Sk. — Horsens l. Sk. (Forslag om nogle Forandr. i Skoleplanen). — Metropolst. — Nykjobing Kathdst. (C. Paludan-Müller: Hvad var Saro Grammaticus? og hvor er hans Grav?). — Odense Kathdst. (1. Rasmus Rasks Skoleliv. 2. Overlæsselse og Overdrivelse). — Randers l. S. (H. K. Whittle: Terentses Phormio, metr. overs.). — Roskilde Kathdst. (J. E. Hundrup: Lærerstanden ved Slagelse l. Sk.) — Renne høiere Realst. — Slagelse Realst. — Sorø Akademis Sk. (J. H. Bang: Fortegn. over Sorø Akad. Manuskriptsaml.) — Latin og Realst. i St. Kongensgade (C. A. Warburg: Om Religions-Undervisning som et Skolefag. Andet Ussuit). — Veile Amts høiere Realst. — Viborg Kathdst. — Det von Westenske Institut. — Neykiavik Latinst. (Desuden fra Nyborg lat. Sk. for 1821).

3. Fra Skol. i Hertugd. Slesvig for 1860: Haderslev l. Sk. (C. Iversen: Kortfattet islandst Formlære). — Flensburg Gelehrt.- u. Real-Sch. — Schleswig Domsch.
4. Fra Skol. i Holsten og Lauenburg for 1861: Altonaer Gymn. (J. Ch. Kirchhoff: Zur Theorie einer griech.-röm. Phonik). — Glückstadter Gelehrtsch. (E. Vollbehr: De Oedipi Euripedeæ fragmentis). — Kieler Gelehrtsch. Gansen: Ueber die Bedingtheit des Verkehrs und der Ansiedelungen der Menschen durch die Gestaltung der Erdoberfläche). — Meldorf Gelehrtsch. (Erklärung der neunten Epode des Horaz). — Plocener Gelehrtsch. (C. A. Klander: Constructionsaufgaben über das Antiparallelogramm.). — Rendsburger Real-Gymn.

(Vollbehr: *De trinumo, fabula Plautina*). — Lauenburg Gelehrtsch. (E. Burmester: *Ueber das Gewissen*).
 5. Fra de norske Skoler for 1860: Arendals Middels- og Realst. (Om Sk. Bibliothek og Museum). — Christiania Kathdst. (B. Vogt: En større Bibelhistorie. Det Nye Testamente). — Drammens l. og Realst. (E. Daae: Nogle nye Bidrag til den norske Kirkes Historie). — Skiens l. og Realst. (E. Daae: Nogle Antegnelser om d. forrige Latinl. i Skien). — Stavanger l. og Realst. (E. C. Larsen: Forklarende Bemærkn. til Johannes's Evangelium). — Chrondhjem Kathdst. (P. Coucheron: Forklaring af Matthæi Evang.) — Tromsøe l. og Realst. (K. Pettersen: Om vort højere Skolevæsens principiæssige Organisation.)

Jahrbücher (Neue) für Philologie und Pädagogik, B. 83 u. 84, H. 1—12. B. 85 u. 86., H. 1—3.

Linde, A. C. P.: Meddeleser angaaende Åbhns. Universitet. osv. H. 5.

Om Lærerstillingen ved de lærde Skoler. Af en Adjunkt. Åbh. 1861.

E. Theologi.

Biblia, det er den gamle hellige Skriftes Bøger, ved — Kong Christian den Siettes christel. Omsorg — efterfæste og rettede. Det Femte Oplag. Åbh. 1740.

Niessen, R. Tonder: Kirkehistorie, nærmest til Skolebrug. Christiania 1861.

F. Filosofi.

Batteux (M. l'Abbé): *Les quatre poétiques: de l'Aristotele, d'Horace, de Vida, de Despreaux, avec les traductions et des remarques.* Tome I. II. Paris 1771.

Blom, H. J.: Om Allmeenvæbning i Danmark, til J. A. F. Åbh. 1840.

G. Geografi.

- Agardh, C. A. (och C. E. Liungberg): Försök till en statseconomisk statistik over Sverige. Del 1—3. Carlstad 1852 — .
- Balbi, A.: Elements de géographie générale ou description abrégée de la terre. Paris 1845.
- Barths (Heinr.) Reiser og Opdagelser i Nord- og Mellem-Afrika. Efter Drig. ved J. Michaelsen. B. 1. 2. Kbhv. 1860.
- Blom, G. P. Bemærkninger paa en Reise i Nordlandene og igjennem Lapland til Stockholm, i Året 1827. H. 1. 2. Christiania 1830.
- Brasch, C. H.: Wenmetoftes Historie som Herregaard, Slot og Kloster. Del 1. 2. Kbhv. 1859. 61.
- Brunius, C. G.: Historisk och arkitektonisk beskrifning öfver Helsingborgs kärna. Lund 1845. — 4to.
- Frost, P. N.: Statistisch=oeconomisk Beskrivelse over Baarbasse og Heinsvig Sogne. Vorris ved Ringkøbing 1849.
- Fyhn, J. J.: Kolding i Tidsrummet 1848—1860, et Supplement til „Efterrettn. om Kjøbst. Kold.“ Kolding 1860.
- General-Bericht an Se. Majestät den Kaiser über das Ministerium des öffentlichen Unterrichts für das Jahr 1841. St. Petersburg 1842.
- Hansen, K.: Danne Ridderborge, beskrevne tildeels efter utrykte Kilder. Kbhv. 1832.
- Hansteen, Christopher: Reise=Erindringer. Christiania 1859.
- Hüberß, J. N.: Et Blik paa Staden Aarhus og dens almindelige Historie. Kbhv. 1837.
- Payard, A. H.: Nineveh und seine Ueberreste. Deutsch

von R. N. W. Meißner. Neue wohlfeile Ausg. Leipzig 1854.

Meddelelser fra det statistiske Bureau. 6te Saml.

Molbeck, C.: Lund, Upsala og Stockholm i Sommeren 1842. Åbhn. og Lund 1844.

Nathanson, M. L.: Om Mynt- og Bankvæsen, Finantsvæsen, Handel og Industrie. Åbhn. 1861.

Nyerups (Rasm.) og Sør. Abildgaards Antiquariske Reisefor i Aarhus Stift i Narene 1771 og 1807. Med et Tillæg indeholdt en halv Snes videnstætte Monumenter i Kobber. Åbhn. 1808.

Panum, J. S. N.: Beskrivelse over Bornholm eller Bornholms Beviser. Slesvig 1830.

Stockfleth, N. V.: Dagbog over mine Missionsreiser i Finnmarken. Christiania 1860.

Tabelværk (Statistisk). B. 20. 21.

Trap, J. P.: Statistisch-topographisch Beskrivelse over Hertugdømmet Slesvig. H. 1.

Trede, J.: Topographie beider Ditmarschen, verbunden mit der Geschichte einzelner Orter. Schleswig 1837.

Tregder, E. H.: Handbuch für Reisende im Königl. Dänemark und in den Herzogthümern Schl., Holst., Lauenb. Aus dem Dän. — übers. v. M. Møller. Kopenhagen 1824.

Werlauff, G. C. og N. Duzen: Pruiskskrifter angaaende det danske Sprog i Hertugdømmet Slesvig. Åbhn. 1819.

III. Historie.

Schiern, Fred.: Europas Folkestammer. Historiske Undersøgelser og Omrids. Første Deel. Åbhn. 1851.

Ullens, C. F.: Breve og Auktstykker til Oplysning af Chris

- stierne den Andens og Frederik den Førstes Historie.
Første Bind. Kbhv. 1854.
- Archivregistraturer (De ældste danske) udg. efter Besaling
af det Kong. Danske Selskab osv. ved T. A. Becker.
B. 1. 2. Kbhv. 1854. 60.
- Baden, G. L.: Dansk-Norsk historisk Bibliothek. Odense
1815.
- : Peder Greve af Griffenfeld's Fortjenester af Kon-
gehuis og Fædrene land. — Kbhv. 1808.
- : Danmarks og Norges Kong Christian den Sy-
vendes Regjerings Årbog fra 14de Januari 1766 til
14. April 1784. Kbhv. 1833.
- Behrmann, H.: Grundruds til en historisk = topographisk
Beskrivelse af det gamle Konge- og Bispe-Sæde Røes-
kilde. Kbhv. 1832.
- Ekdahl, N. J.: Christiern II's arkiv. I. Handlingar rö-
rande Severin Norby och de under hans ledning stå-
ande krigsföretagender mot Sverige. Afdel. 1—4.
Stockholm 1835—42.
- Gjessing, H. P.: Kong Christian den Ottendes Regje-
ringshistorie. Kbhv. 1852.
- Lahde, G. L., og Rasmus Nyerup: Samling af for-
tjente danske Mænds Portraiter med biographiske Ef-
terretninger. D. 1—3. Kbhv. 1798—1806.
- Lahde, G. L.: Portrætter med Biographier af Danske,
Norske og Holstenere. H. 1—6. Kbhv. 1805. 6.
- Langebek, Jacob: Stammefaderens for det Kong. Ol-
denborgske Hus, Koning Christian den Førstes Udvode-
lige Thukommelse fornyet udi en Jubel-Tale. Kbhv.
1749. — 4to.
- Magazin (Danske). Fjerde Række. I, 2.
- Samling af endel, mest politiske, Smaaaskrifter fra 1771,

et fra 1772, samt to Digte i Anledning af Arveprindsens Formæling 1774.

Tidsskrift (Historisk). 3die Række. II, 1.

Bedel Simonsens Udsigt over Nationalhistoriens ældste og mærkeligste Perioder. D. 1—3. Kbhv. 1813—16.

Aarsberetninger fra Geheime-Archivet. II, 5. III, 1.

Annuaire des deux mondes. 1859—1860.

Bergman, C. W.: Minnen ur Sveriges nyare historia, saml. af B. v. Schinkel. Del. 1. 2. Andra uppl. Stockholm 1855. — D. 3—8. Smst. 1853—56.

— Gustav den Tredie og hans Tid. Overs. af J. H. Halvorsen. D. 1. 2. Kbhv. 1859.

Guizot: Memoires. T. IV.

Klee, Fr.: De europ. Staters Hist. siden 1815. H. 14—20.

Michelet, J.: Histoire de la revolution française. Tom. I—VII. Paris 1847—53.

Munch, P. A.: Det norske Folks Historie. 2den Hovedafdel. I, 1—4.

Schafariks (P. J.) Slawische Alterthümer. Deutsch von Moßig v. Achrenfeld, herausgeg. von H. Witte. B. 1. 2. Leipzig 1844. 45.

Thiers: Histoire du Consulat et de l'Empire. T. XIX.

Carlson, F. F.: Sveriges historia under det pfalziska hunsat. D. 1. 2. Stockholm 1855. 56.

KK. Naturvidenskab.

Gauss, C. F., u. H. C. Schumacher: Briefwechsel. Herausgeg. v. C. A. F. Peters. B. 1. 2. Altona 1860.

Holsten, E.: Lysets Naturlære. Kbhv. 1861.

Humboldt, Alex. von: Ansichten der Natur, mit wissenschaftl. Erläuterungen. Dritte verb. u. verm. Aufl. B. 1. 2. Stuttgart u. Tübingen 1819.

Tidsskrift for Physik og Chemi samt disse Videnskabers Anvendelse. Udg. af Aug. Thomsen og Jul. Thomsen. Nærgang 1, H. 1—6. Kbhv. 1862.

Turen, J. C.: Sol- eller Planetsystemet. — Populært fremstillet. Kbhv. 1861.

Orsted, H. C.: Natursærens mechaniske Deel. 3die Udg. ved E. Holten. Kbhv. 1859.

Degland, C. — D.: Ornithologie européenne, ou catalogue analytique et raisonné des oiseaux observés en Europe. Tome I. II. Paris et Lille 1849.

Endlicher, Steph.: Enchiridion botanicum exhibens classes et ordines plantarum. Lipsiæ et Viennæ 1841.

Henslow: Illustrations to be employed in practical lessons on botany. London 1858.

Hirschfeld, Wilh.: Versuch einer Materialsrevision der wahren Pflanzennahrung. Hamburg 1846.

Meddelelser (Videnskabelige) fra den naturhistoriske Forening i Kjøbenhavn. 1849. 50.

Müller, Johannes: Handbuch der Physiologie des Menschen für Vorlesungen. B. 1. Zweite verbess. Aufl. Coblenz 1835. — B. 2., Abtheil. 1—3. — Smst. 1837—40.

Nilsson, S.: Skandinavisk Fauna. Första delen: Däggdiuran. Andra omarb. uppl. Lund 1847. — Fjärda delen. Fiskarna. Smst. 1853.

Rumphius, G. C.: D'Amboinsche Rariteitkammer, behelzende eene Beschryvinge van allerhande zoo weke als harde Schalsvisschen etc. Amsterdam 1744. — Fol.

Schnitzlein, Ad.: Iconographia famil. natur. vegetab. XV. Tidsskrift for populære Fremställinger af Naturvid. 2den Række, B. 1. 2.

L. Lovkynighed.

Extract af Acterne i Justits sagen mod Kammerjunker og Kapitain Joh. Harbou. Slesvig 1841.

Reskripter (Kong.) og Resolutioner osv., Geistligheden i Danmark vedkommende. Ny Nække. V, 2.

Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse, udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltung. 1849—62. Kbhv. 1861. 62.

Tidende (Departements=) for 1861.

M. Lægevidenskab.

Bergh, Rud.: Bidrag til Kundskab om Gonorrhæ hos Mandfolk. Kbhv. 1860. (Dokt.-Disp.)

Hirschsprung, H.: Den medfødte Tillsukning af Spiserøret. Kbhv. 1861. (Dokt.-Disp.)

Q. Skøn Kunst.

Hetsch, G. F., og G. F. Ursin: Begyndelsesgrunde af den geometriske Tegnelære til Brug især for Kunst- og Haandværks-Skoler. 3de Udg. Kbhv. Text og Tegninger.

Kugler, Fr.: Handbuch der Kunstgeschichte. 2te Aufl. mit Zusätzen von Jac. Burckhardt. Stuttgart 1848. — Atlas zum Handbuch der Kunstgesch. von Fr. Kugler. Denkmäler der Kunst usw. Herausgeg. von E. Guhl, u. J. Caspar. Stuttgart 1851. 53.

Tidende (Ribe Stifts=) for 1861.

De videnskabelige Samlingers Tilvært skal blive omtalt i det næste Program.

7. Gaver til Skolen.

Foruden nogle Gjenstande, der ere blevne sjænkede til den naturhistoriske Samling og, som ovenfor bemærket,

ville blive nævnte i næste Program, har Skolen modtaget en højt Gave fra Hr. Professor, Universitetsbibliothekar S. G. Thorsen, der med Kjærlighed omfatter Ribe Skole, hvorfra han i sin Tid blev dimitteret af Prof. Thorup. Gaven bestaaer i 4 Portrætter af Mænd, hvis Minde er Skolen dyrebart, nemlig Peder Palladius, Anders Sørensen Vedel, Ole Borch og Hans Adolf Brorsen. Om disse meddeles følgende korte biografiske Notitser:

Peder Palladius (eg. Plade) var Son af en Borger i Ribe ved Navn Esbern Jensen. Han gif forst i Ribe, derpaa i Assens Latin-skole, studerede 1531—37 i Wittenberg og blev ved sin Hjemkomst deraf den første evangeliske Bisshop i Sjællands Stift. I denne Stilling havde han store Fortjenester af Ordningen af det nye Kirkevesen. Han dode 1560.

Anders Sørensen Vedel, en Borgerson fra Vejle, født 1542, gif fra sit 14de til 18de Åar i Ribe Skole, blev derpaa Hovmester for den beremte Tycho Brahe, senere Hospræst og endelig kongelig Historiograaf, for hvilken Bestilling han lommedes med et Kannikdom og Prælatstur ved Ribe Domkirke. Han tog ogsaa Bolig i Ribe, hvor han indrettede sig et Bogtrykkeri. Som Forfatter er han især bekjendt for sin Oversættelse af Saro. Han dode Åar 1616.

Ole Borch, født 1626 i Sønder-Bork, hvor hans Fader var Præst, blev 1644 dimitteret fra Ribe Skole. 1660 blev han Professor ved Kjøbenhavns Universitet, men tiltraadte dog samme Åar en seraarig Udenlands rejse. Efter sin Hjemkomst blev han tillige kongelig Livlæge, men især udmarkede han sig som Kemiker. Han stiftede et Kollegium (Fribolig) for Studenter, ved hvilket han forbeholdt Dimittenderne fra Ribe 2 Pladser, liges

som han ogsaa gav 600 Rd. til et Legat, hvis Renter aarlig uddeltes til 2 Disciple i Ribe Skole. Han døde ugift 1690.

Hans Adolf Brorson er født 1694 i Randerup, hvor Faderen var Præst. 1712 dmitteredes han fra Ribe Skole til Universitetet. 1721 blev han Præst i sin Fødeby, 1729 3die Præst i Lønder, 1737 Stiftsprovst i Ribe og 1741 Biskop i Ribe. Han var en virksom og nidsjær Biskop, men især er han bleven berømt som Psalmedigter. Han døde 1764.

S. Fordeling af Beneficierne i Skoleaaret 1861—62.

A. Højeste Stipendium, 50 Rd.

(10 Rd. at udbetale, 40 Rd. at opslægge).

1. C. D. H. Zwick.
2. C. P. L. Bendtsen.
3. F. L. de Fine Olivarius.
4. P. E. D. Therkildsen.
5. L. J. Bottiger.
6. J. H. Stephensen.
7. P. B. Gad.

B. Mellomste Stipendium, 35 Rd.

(10 Rd. at udbetale, 25 Rd. at opslægge).

1. J. A. P. Jepsen.
2. P. J. M. Dircks.
3. K. B. Bendtsen.

C. Laveste Stipendium, 20 Rd.

(10 Rd. at udbetale, 10 Rd. at opslægge).

1. J. N. Degr.
2. S. C. Niis.
3. J. C. J. Be sterby.

D. Fri Undervisning.

1. T. A. Stephensen.
2. F. B. Vogt.
3. A. T. Moe.
4. M. Petersen.
5. H. C. A. Bolvig.
6. M. R. Nyssum.
7. H. B. Rosenstand.
8. C. Ogmundsen.

E. Undervisning mod modereret Betaling.

1. N. C. C. Tranberg.
2. T. Nastrup.

E. Extraordinair Gratistplads.

1. J. A. Riis. 2. D. P. Kinch. 3. P. G. Helms.

G. Det Borchste Legat.

(omtrent 24 Rd. til lige Deling imellem 2 af Skolens Disciple).

Dette Legat tilstaaes 2 Disciple for 3 Aar ad Gangen; i de 2 første Aar oppebæres det ved Skolen, og i det sidste ved Universitetet. I indeværende Aar er det tillagt Disciplene J. A. P. Jepsen og N. C. C. Tranberg.

H. Det Moltkeske Legat.

(40 Rd. aarlig).

1. K. B. Bendtsen. 2. F. L. de Fine Olivarius.

I. Vis Vissens Legat,

fundatsmæssigen uddelt af Lærerkollegiet d. 20. Decbr.
1861.

1. Understøttelsesportioner.

a. Første Grad (56 Rd.)

1. P. B. Gad. 2. E. Ogmundsen.

b. Anden Grad (32 Rd.).

1. C. Zwick (tillige som Flidsbelønning). 2. C. Therkildsen (tillige som Flidsbelønning). 3. L. Stephensen. 4. H. Stephensen (tillige som Flidsbelønning). 5. J. Jepsen. 6. D. Moe. 7. A. Johansen. 8. M. Nyssum (tillige som Flidsbelønning). 9. M. Petersen (tillige som Flidsbelønning). 10. H. Bolvig.

2. Flidsbelønninger.

(10 Rd.)

1. Fr. Olivarius. 2. L. Bottiger. 3. C. Tranberg. 4. J. Degu. 5. H. Mamsen. 6. C. Besterby. 7. H. Engberg. 8. C. L. D. Hansen. 9. L. Sørensen. 10. P. Helms.

3. Hjemfaldne Oplagspenge
(26 Rd. 3 Mt.)

tildeltes Student J. C. Wraae, som ifjor dimitteredes fra Skolen.

---

9. Summarisk Udtog

af Katedralskolens Regnskaber for Finantsaaret fra 1.

April 1861 til 31. Marts 1862.

A. Skolens almindelige Regnskab.

Indtægts-Beløbet var i alt	17,895 ø 80 β
Udgifts-Do.	16,362 — 93 -

Beholdning 1,532 ø 83 β

B. Bibliotheket.

Indtægt	335 ø 21 β
Udgift	334 — 41½ -

Beholdning = ø 75½ β

C. Stipendiefonden.

Indtægt	1,211 ø 93 β
Udgift	723 — 29 -

Beholdning, som er indsat i Sparekassen, 488 ø 64 β

D. Thurah-Galsters Legat.

Indtægt	39 ø 31 β
Udgift	= — 75 -

Beholdning, som er indsat i Sparekassen, 38 ø 52 β

E. Nis Nissens Legat.

Indtægt	563 ø 6½ β
Udgift	554 — 56 -

Beholdning 8 ø 46½ β

---

10. Schema
 over de offentlige Examiner i Ribe Kathedralskole
 for Året 1862.

A. Skriftlige Examiner.

I. Skriftlig Afgangsexamen.

Mandag d. 23. Juni Form. Kl. 9—1 Oversættelse fra Latin paa Dansk.
 Efterm. Kl. 4—8 Geometrisk Opgabe.

Onsdag d. 25. Juni Form. Kl. 9—1 Latinst Stil.
 Efterm. Kl. 4—8 Lydst Stil.

Torsdag d. 26. Juni Form. Kl. 9—1 Udarbejdelse i Modersmaalet.
 Efterm. Kl. 4—8 Arithmetisk Opgabe.

2. Skolens skriftlige Årsexamen

foretages i de Dage, som gaa nærmest foran den mundtlige Del af Årsexamen.

B. Mundtlig Afgangsexamen og Skolens Årsexamen.

(De med udhævet Tryk betegnede Fag høre til Afgangsexamen.)

Fredagen d. 11. Juli.

§ VI Klasses Læseværelse.   § V Klasses Læseværelse.
 8 — 10½ Latin VII Kl.   8 — 12 Mathem. VI Kl.
 9   Religion. (§ Syngesalen). 2 — 4 Lydst IV Kl.
 2 — 3 Lydst I Kl.

§ IV Klasses Læseværelse.   § III Klasses Læseværelse.
 8 — 10 Geografi III Kl.   2 — 5 Regning III Kl.
 10½ — 12 Franskt II Kl.
 2 — 4 Græsk V Kl.
 Kl. 6 Sangpreve i Syngesalen.

Lørdag d. 12. Juli.

§ VI Klasses Læseværelse.   § V Klasses Læseværelse.
 8 — 10½ Græsk VII Kl.   8 — 11 Mathem. V Kl.
 9   Hebrew. (§ Syngesalen).
 2 — 4 Religion VI Kl.

I IV Klasses Læseværelse.	I naturhistorisk Museum.
8—10 Danskt IV Kl.	2—4 Naturhistorie IV Kl.
11—12 Historie I Kl.	
2—4 Lydsk II Kl.	

Mandag d. 14. Juli.

I Syngesalen.	I VI Klasses Læseværelse.
8—10 Historie VII Kl.	8—10½ Græsk VI Kl.
10½—12 Latin V Kl.	11—12 Religion I Kl.
2—4 Latin IV Kl.	2—4 Historie III Kl.
I V Klasses Læseværelse.	I naturhistorisk Museum.
8—11 Mathem. IV Kl.	2—4 Naturhistorie V Kl.
2—4 Danskt II Kl.	

Tirsdag d. 15. Juli.

I Syngesalen.	I VI Klasses Læseværelse.
8—12 Mathem. VII Kl.	8—10 Latin VI Kl.
	10½—12 Historie IV Kl.
I V Klasses Læseværelse.	I IV Klasses Læseværelse.
8—10 Danskt III Kl.	8—10½ Danskt V Kl.
10½—12 Regning I Kl.	10½—12 Fransk V Kl.
	Optagelsesprøve Kl. 2.

Onsdag d. 16. Juli.

I Syngesalen.	I VI Klasses Læseværelse.
8 Arithmetik.	8—10 Danskt VII Kl.
2—4 Historie VI Kl.	10½—12 Religion V Kl.
	2—4 Religion IV Kl.
I V Klasses Læseværelse.	I IV Klasses Læseværelse.
8—10 Græsk IV Kl.	8—10½ Geografi I Kl.
10½—12 Fransk III Kl.	2—3 Naturhistorie I Kl.
2—4 Historie II Kl.	(I naturhistorisk Museum.)

Torsdag d. 17. Juli.

I Syngesalen.	I VI Klasses Læseværelse.
8 Geometri.	8—9½ Danskt V Kl.
2—4 Religion VII Kl.	10½—12 Geografi IV Kl.
	2—4 Historie V Kl.
I V Klasses Læseværelse.	I IV Klasses Læseværelse.
8—9½ Religion III Kl.	11—11½ Hebraisk VII Kl.
10½—12 Religion II Kl.	2—4 Naturhistorie II Kl.
2—4 Latin III Kl.	(I naturhistorisk Museum.)

Fredag d. 18. Juli.

I VI Klasses Læseværelse.	I V Klasses Læseværelse.
10½—12 Geografi V Kl.	8—10 Dansk VI Kl.
2—4 Tydsk V Kl.	10½—12 Tydsk III Kl.
	2—4 Fransk IV Kl.
I IV Klasses Læseværelse.	I fysisk Kabinet.
8—10 Geografi II Kl.	8—10 Naturlære VII Kl.
11—12 Dansk I Kl.	2—4 Naturhistorie III Kl.
2—5 Regning II Kl.	(I naturhistorisk Museum).

Lørdag d. 18. Juli.

(Kl. 8 Generalcensur).

(Kl. 4 Translokation med Skolens Disciple).

Mandag d. 21. Juli.

I Syngesalen.	I VI Klasses Læseværelse.
Kl. 9 Latin.	Kl. 8 Fransk.
Kl. 3 Tydsk.	I det fysiske Kabinet.

Tirsdag d. 22. Juli.

I Syngesalen.	I VI Klasses Læseværelse.
Kl. 9 Græsk.	Kl. 8 Geografi.
Kl. 3 Historie.	I naturhistorisk Museum.

Kl. 2 Naturhistorie.

Tirsdagen d. 15. Juli Eftermiddag Kl. 2 proves de nyindmeldte Aspiranter, som ere fra Byen og nærmeste Omegn, Lørdagen d. 23. August Formiddag Kl. 8 de øvrige.

Det nye Skoleaar begynder Lørdagen d. 23. August Morgen Kl. 8, til hvilken Tid alle Skolens Disciple skulle være tilstede.

Disciplenes Fædre og Værger som ogsaa andre Skolens og Videnskabernes Velhyndere inbydes herved til at bære de mundtlige Examiner med deres Nærværrlse.

Ribe Kathedralskole d. 28. Juni 1862.

C. S. A. Bendtsen.